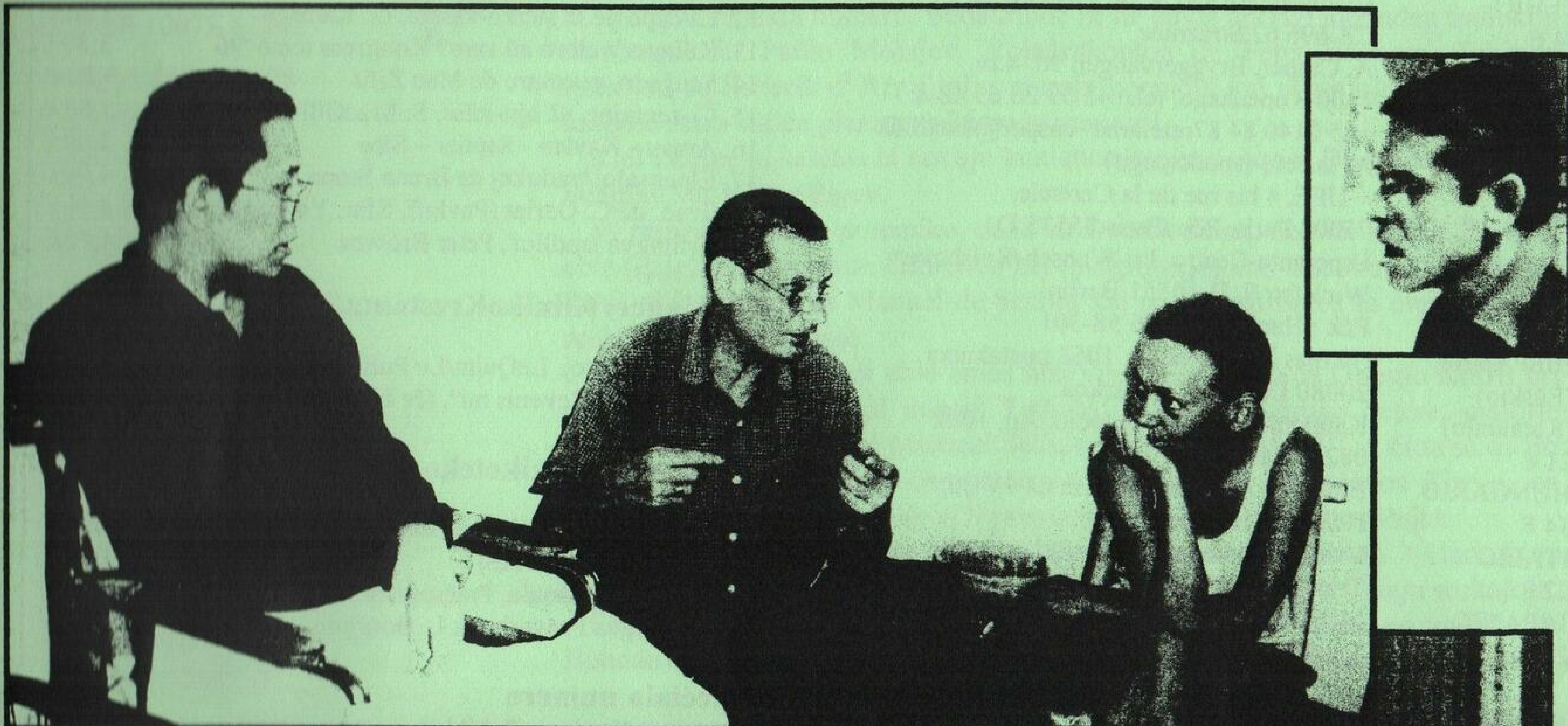
La KancerKliniko

Politika Kultura Skandalema Ajnista

jul.-aŭg.-sep. 2006 *numero 119* 4,40 €

Dum (iomete) eks-bolas Libano...

...LKK jubileas perrete sian tridekjariĝon en Changde (Ĉinio) ĉe Mao Zifu, kaj en Bouresse (Francio) ĉe Kvinpetalo

ISSN 0398-5822

Perantoj

ARGENTINO	A. E-A, str. 119 y 122, Ar-3700 FTT Pres.
18 €	R. Saenz Pena, Chaco
AŬSTRALIO	Libroservo de A.E.A., Esperanto-Domo
22 €	143 Lawson Street, Redfern N.S.W. 2016
BELGIO	FEL, Frankreijklei 140, 2000 Antwerpen
22 €	Pk:000-0265338-43,Bk:402-5510531-55
BRAZILO	BEL, CP 3625, 70084-970 BRASILIA - DF
18 eŭroj	
BRITIO	David Kelso, 5 Craigenhill Road,
22 €	Carluke, ML8 4QT
ĈEĤIO	Vladislav HASALA, A. Dvorâkova 1,
14 €	CZ-696 62 Strâznice.
DANIO	A. Casper, Bryggervangen 70, 4.tv.
22 €	2100 Kopenhago, tel.+45 39 20 63 48 &
	+45 2140 84 87rete:arne- casper@email.dk
FRANCIO	Al la ĉefo (apuda paĝo)
22 €	+ UFE, 4 bis rue de la Cerisaie,
	75004 Paris, Pĉk :Paris 85535 D
GERMANIO	Esperanto-Centro, Lu Wunsch-Rolshoven
22 €	Wiclefstr.9, D-10551 Berlin
	Pĉk : Hannover 2596 58-301
HISPANIO	Nikolas Xil Carvalho, 1062 postakutxa
(Eŭskio)	20080 Donostia, Gipuzkoa.
(Katalunio)	Kataluna Esperanto-Asocio, Ap, 1008
21 €	08200 Sabadell
HUNGARIO	Besenyei Anna, Szerémi ùt 21 IV 20,
14 €	HU-1117 Budapest
ITALIO	Viŝnja Brankoviĉ, Via Parini 5, 34129
22 €	Trieste. Pĉk C/C N. 14080345
JAPANIO	MINE Yositaka, Kitahama-kitawaki 29-16
22 €	Takasago-si, Hyogo-ken, 671-0122
KANADO	Yves Bellefeuille.
33,2 CAD	2372 Haddington, Ottawa Ontario KIH 8J4
KROATIO	K E U, c/o sekretario Marija Belosevic
14 €	Sveti duh 130, HRV-410000 Zagreb
	+ Viŝnja Brankoviĉ (vd. "Italio")
LITOVIO	LitEA, p. k. 167
14 €	LT-3000 Kaunas
NEDERLANDO	UEA, kodo KLIK-g, Pk : 37 89 64
22 €	Bk : (Mees/Hope) 255 289 804
POLIO	Jerzy Handzlik,
14 €	43-346 Bielsko-Biała, ul. Braterska 41
RUSLANDO	Halina Gorecka, RU-236039, Kalingrad,
14 €	p.k. 1248
SLOVENIO	Viŝnja Brankoviĉ (vd. "Italio")
SVEDIO	S E F c/o Lisbet Andreasson, Södra Rörum,
22 €	Husarlyckevaegen 29, 242 94 Hörby
USONO	ELNA, Inc. C.O., PO Box 1129,
27$	EL CERRITO, Cal. 94530

aviadile aldonu 1 €

Kuniks la kuniklo
de Kavlan
bildstrio, plenkolora preso
12 p. 30 cm. 6 € (3 por np-landoj)
Nia amiko malavare donacis al *LKK* multajn ekzemplerojn.
Mendu ilin por helpi nian Klinikon.

Vendataĵoj

+ 20% por sendokosto gis 35 eŭroj - poste: 10%

La KromKancerKliniko

4. Stilekzercoj, R. Queneau/I. Ertl (nova eldono, A5)	5,00 €
5. La Majstro kaj Margareta, Bulgakov/Long	3,00 €
6. Bruoj kaj ludoj, Manceau, Saletti, Bertil	2,75 €
7. Pala Fajro, Nabokov/Meva Maron	3,00 €
8. Letero el Palestino, Alba/Kamaĉo	3,00 €
9. Hura-A-A-A, Daniil Harms/Natan Procenko	3,35 €
10. Pro kio Esperanto? Koresponda debato	3,70 €
11. La Orelringo, de Jopetro Danvy	3,70 €
12. La ĉapo de la sterko-vermo, G. Kamaĉo	3,80 €
13. Kulturo: valoro aŭ varo? Kongresa temo '96	3,80 €
14. Sanĝado, poemaro de Mao Zifu	3,80 €
15. Ĉi-semajne, eĉ ajn-mise, S. MacGill	3,80 €
16. Arnau - Kavlan - Septier – Sire	4,00 €
17. Elpensaĵoj/tradukoj de Bruna Ŝtono	4,00 €
19. Trad. de C. Gerlat (Pavloff, Sfar, Yourcenar...)	4,00 €
20. Trilingva landlim', Peter Browne	4,40 €

La KancerKlinikoKrestomatio

4. GeLKKpoetoj, LeQuint/Le Puil	3,00 €
5. Serge Sire "Revenis mi". (ĉe la aŭtoro)	4,00 €

La KancerKlinikoteko

1. Knedu min Sinjorino, R. Corsetti **(elĉerpita – baldaŭ nova eldono en formato A5)**	3,00 €
2. Lingvo Universala, Praesperanto, R. Cash	3,80 €
3. Kvarlingva Proverbaro, L. Bourgois	4,60 €

Speciala numero

1. Momo, Kavlan x 2, bildrak., 48-p-a (Rab.)	5,00 €

Malnovaj numeroj de LKK

Elĉerpitaj : 0, 1, 2, 3, 4, 5, 8, 15, 23, 28, 29, 30, 31

Ĉiu numero 4,00 €

Rabato 33% ekde tri ekz-oj.

"**Blazonoj**" estas elĉerpita; eblas gin ricevi rekte de Serge Sire (sen rabato): 85 imp. des Fées, F-74330 Sillingy

***

Ni "aktualigis" la liston de "Vendataĵoj". Sed plu restas kelkaj aliaj libroj kaj la 4 kasedoj de Le Puil... Mendu la liston.

***

KD: Mi estas... Ĵak Le Puil **18,00 €**
(sen rabato) 14 kanzonoj, kun akompano de Jomo

***

Libroj (sen rabato por "Vojaĝo")

Florville kaj Courval, Sade/LeQuint-Le Puil	5,00 €
Higieno de l' murdisto, A. Nothomb/LQ/LP	9,00 €
Infantravivaĵoj, Armela LeQuint	4,00 €
Kormoranoj (la), N.Gion/L.Huszar	6,00 €
Kuniks la kuniklo, Kavlan	6,00 €
Pluralogo, de Vimala Devi	6,85 €
Promeso en obskuro, M. de Seabra. Noveloj	10,20 €
Rakontoj pri Sarajeva Sieĝo, Zlatko Dizdareviĉ	6,00 €
Speguliĝoj, de Vimala Devi	3,80 €
Vojaĝo ĝis noktofino, Céline/LeQuint-Le Puil	24,00 €

La KancerKliniko
Kultura, politika, skandalema, ajnista

lkk@free.fr

N° 119
Julio/aŭg./sept. 2006

Ĵak Le Puil
"Les Cocherats"
F-18210 Thaumiers

CPPAP 1007K82202

tel. (0)2 48 61 81 98
(ne antaŭ la 11-a matene, dankon!)

Abono: 22 €
(ekde 14 € fakte)
4 n-roj + La Krom

Pago: Jacques Le Puil
pĉk 12 729 73 x Paris
IBAN: FR80 3004 1000 0112 7297 3x02 063
BIC: PSSTFRPPPAR
aŭ tra geperantoj
aŭ UEA: klik-g

Nia memoraĵisto kaj ĉinologo:
Laŭrenco Septier
BP 174
F-13444 Marseille
Cantini cedex

Kunlaborantoj

Serge Sire
Ĵak Le Puil
Laŭrenco Septier
Michel Duc Goninaz
Jacques Decobert
Jopetro Danvy
Manuel de Seabra
Sabine Ardouin
Armela
Mao Zifu
Claude Gerlat
X
Gbeglo Koffi
Michael Sedgley
Gennadij Turkov
Viktor Pajuk
Rejna de Jong
Fra Gaeta
Peter Browne

Postburesa sento

Dum kvar tagoj, en Bouresse, ni antaŭfestis la 30-an datrevenon de nia zageto. Varmegis –veraj hundaj tagoj- ekstere, interne, en la dormoĉambroj, en la salonoj, en la manĝoĉambro (nur komence, ĉar poste Brigitte sagace aĉetis tute taŭgan ventolilon, je prezo tute akceptinda malgraŭ la prognozo de Serge!), en la necesejoj. Ankaŭ varmis en niaj koroj, des pli kiam el fora Ĉinio ni rilatis kun Mao Zifu, Laŭrenco kaj Anny. Nun ni retroviĝos en 2016 kaj ni esperas, ke intertempe Bouresse estos ekipita per amaso da ventoliloj!

Jen tre kompakta numero. Bedaŭrinde ni ne povis aperigi mirindan tradukon de Gogol far Paŭlo Moĵajev, Vojaĝrakonton de Peter Browne, Tahitian rubrikon de Ŝarlerik d' Arroi, plus plurajn poemojn kaj aliajn aĵojn. Sed ve la kaso ne estas sufiĉe plena por 36-paĝa numero!

Kiel kutime ni salutas la novajn kunlaborantojn: Jacques Decobert, Michael Sedglay kaj Viktor Pajuk.

Vi retrovos iom da polemiko, dank' al Duc Goninaz, Septier kaj Le Puil. Vi eble (gaje) memoros kun Laŭrenco kaj (malpli gaje) kun Decobert. Vi kleriĝos dank' al la poemoj de Manuel de Seabra kaj poste iom flaros la etoson de nia renkontiĝo en Bouresse.

Kelkaj el niaj legantoj eble emos nun vivi en la lando de Gbeglo Koffi; pri niaj legantinoj mi pli ol dubas! Futbalo, kaj sporto entute cetere, malofte aperas en LKK! Dank' al Michael Sedgley (kaj ankaŭ MDG!) vi ĉion scios pri la ĵus okazinta tutmonda ĉampioneco!... Post Zizu, vi retrovos Zizo-n, en valorega kaj amuza teksto de J. Vynnyĉuk en traduko de Viktor Pajuk.

Rejna de Jong prezentas kontraŭreligian tekston de Maarten 't Hart, kiun certe pli bone komprenos tiuj, kiel mi, kiuj travivis, kaj suferis, tiajn stultaĵojn. Fine jen niaj poetoj, Fra Gaeta, Peter Browne kaj G. Turkov en traduko de Bohdan-Ihor Antoniĉ. Plus desegnoj de Serĝjo kaj anonima (juvela) poemo.

Ĵak Le Puil

Enhavo

La Kuracoservo

Ĵak Le Puil

En la muzeo de natur-scienco: "Sinjoro venu tuj, nia katino alportis vivantan foinon en nia domon, kaj la besto rifuĝis en nian dormoĉambron!"

La oficisto de l'muzeo, kiu ricevas tiajn telefonalvokojn regule, plejofte pro vespertoj, sed foje pro serpentoj, skorpioj aŭ aliaj strangaj bestoj, provas trankviligi la sinjoron: "Aŭ estas tre malgranda foino, aŭ temas pri alia besto. Sed ne timu, mi tuj alvenos. Momente loku plurajn ŝuskatolojn kun truo en via ĉambro, kaj tutcerte la besto eniros iun el ili"

"Bonan tagon, bonvolu montri vian dormoĉambron." La ulo eniras – sola kompreneble ĉar la loĝantoj daŭre tremas pro la danĝero – kontrolas la skatolojn: neniu ene. Li do formetas kelkajn malgrandajn meblojn kaj subite vidas kapeton, kiu eliras el kapkuseno. Jen la sovaĝbesto: mustelo! Do, for la kapkusenoj, la kovriloj, la littukoj kaj la matraco. Nun la besto ne plu povas sin kaŝi. Mustelo estas besteto, kiu neniam manĝis homon, sed kiu fulmrapide kuras. Fine, post longaj minutoj, la besto estas kaptita de la kuraĝulo, kiu, malgraŭ siaj gantoj, tamen rikoltas ne tro gravan mordovundon.

Fine la loĝantoj povas eniri sian dormoĉambron sen tremi, iom honte dankas kaj gratulas la kuraĝulon. "Do, vidu, vi tamen bezonis sufiĉe da tempo por kapti tiun beston."

Tiam la muzeulo respondas: "Jes, ja, sed imagu ke vi postkuras strasburgan kolbason, kiu snufis kokainon kaj poste vi ne plu miros!"

Pli ol mil mortintoj en Libano pro israelaj bomboj. Dekoj da mortintoj en Israelo pro palestinaj misiloj. Prefere esti soldato (de oficiala armeo aŭ de rezistada movado), ĉar, kiel kutime nun, preskaŭ ĉiuj viktimoj estas civiluloj.

Kaj vole nevole tiuj civiluloj ne *meritis sian sorton*! La PIV-a difino por *meriti* estas: "Havi pro sia konduto aŭ pro siaj ecoj rajton pri justa rekompenco aŭ puno; esti inda je". Tial mi ne miras pri la skriba reago de Laŭrenco Septier (sekve ja de telefona konversacio kun mi) kaj pri la parolaj reagoj de aliaj amikoj miaj, sekve de la pasintnumera Taglibro de Michel Duc Goninaz, kie li i.a. skribis: "... se morgaŭ ili (la Serboj) suferos eĉ bombadojn, ili tion centoble meritos (mi substrekas), same kiel meritis sian sorton la germanoj kaj japanoj en 1945."

Por reveni al Septier, mi scias, ke li estas sufiĉe granda knabo por defendi sin, post la nuna taglibro de Duc Goninaz. Sed tiu lasta forgesis, ke en la sama numero 95 pri kiu li parolas por draŝi Septier-on, mi mem skribis en la ĉefartikolo: "Bomboj, murdoj, en Korsiko, en Bretonio, en Eŭskio. Naciistoj. Jen kialo por *Septier*-aj kovrilpaĝo kaj kolerpoemo." Mi nek poemis, nek kovrilpaĝis, sed per unu vorto mi montris mian (kun)senton: *Naciistoj*. Do, se Septier *meritis* la draŝadon de Duc Goninaz, mi nepre devas disdividi ĝin kun li!

Mi ne scias, ĉu Duc Goninaz *aprobos* miajn vortojn, sed nedubeble li tiujn liniojn *meritis*!

Manifesto por la abolo de taŭrbatalo. Ne nur en Hispanio ekzistas tiu kruela spektaklo. En Suda Francio, de kelkaj jaroj, pli kaj pli multnombras taŭrbataloj. Favore raportas pri ili televido kaj pluraj gazetoj kaj ĵurnaloj, i.a. la plej prestiĝa kaj laŭdire maldekstra kaj intelekta, t.e. *Le Monde*. Ĉar kretenoj, kiel Picasso aŭ Hemingway estis amantoj de tiu barbara spektaklo, jen bona kialo por ĝin laŭdi, ĉu ne!?

Feliĉe asocioj baraktas por la abolo de taŭrbatalo, kaj leĝpropono en tiu senco estas nun subtenata far 64 deputitoj.

Unu el tiuj asocioj, CRAC, lanĉis manifeston, kiu jam estas subskribita de 200 eminentuloj. Inter tiuj troviĝas politikistoj, artistoj, sciencistoj, verkistoj, filozofoj, religiuloj, sportistoj, ktp, el ĉiuj tendencoj.

Jen ekstrakto el tiu manifesto:

Ni, subskribintoj, konsiderante ke ekzisto kaj reintensiĝo de la **taŭrbatala barbareco** ne estas indaj je lando laŭdire civilizita, kaj estas kontraŭaj al la esenco mem de respubliko kaj demokratio, petas la abolon de la alineo 3 de la artikolo 521.1 de la pena Kodo, kiu toleras ke gravaj brutalaĵoj kaj kruelaj agoj estu truditaj al bestoj je preteksto de lokaj tradicioj.

Se vi volas pliajn informojn, skribu al (enmetu se eblas 2 poŝtmarkojn): CRAC, BP 10244, 30105 Alès Cedex, Francio.

Comité radicalement anti-corrida <www.anticorrida.com>

Ja la bravaj taŭroj ne *meritas* tian traktadon!

Ĉinaj memoraĵoj

Laŭrenco Septier

Jen kelkaj memoraĵoj pri tiu tridekjara datreveno, por Anny (mia edzino, kvankam ankaŭ amikino) kaj mi, nun por kelkaj tagoj en Changde kune kun nia amiko Mao (ne Zedong, sed Zifu). 30 jaroj por ni, same kiel por LKK.

Stranga afero pri Ĉinio, eĉ kun la komunista(j) partio(j) entute.

Mi naskiĝis la jaron, kiam mortis Stalin' (kaj ankaŭ Prokofiev), sed ... oni ne tro atentis la morton de Prokofiev ...

Mi konis Anny-on dum la jaro, kiam mortis Mao (ne Zifu sed Zedong). La ĉina nomo de ambaŭ Mao cetere estas la sama (毛).

30 jaroj da komuna vivo (depost 1976), 20 jaroj da vojaĝoj en Ĉinio (depost 1986).

Ankaŭ 30 jaroj kune kun La Kancerkliniko, inkl. hodiaŭ kiam la tri musketeroj denove iel "kuniĝas" dank' al la reto, malgraŭ la efektiva spaca distanco - pli ol 10 000 km, kaj tempa distanco - 6 horoj.

*

Mi memoras, ke mia unua kontakto kun la ĉina mondo estis dum mia infanaĝo. En tuttaga franca popola gazeto troviĝis plena paĝo da bildstrioj, kaj iun matenon iu nova aperis : temis pri aventuroj de ĉina kruela bandito, kun longaj lipharoj kaj terura mieno, li nomiĝis Fu Manchu; mi memoras, ke - mi ne scias kial - pro tiu nomo mi havis nekredeblan krizon da ridego. Mi estis 8 jara, tio por mi estis tiom ekzotika !,

Mi memoras pri "La Juna Penso", ĝi estis la unua gazeto en Esperanto kie mi verkis, eĉ dumtempe ĉefredaktoris sed post SAT-Kongreso en Göteborg (Svedio), kiam mi revenis, ni triope kuniĝis (Danvy, Le Puil, Septier) kaj kreis "La KancerKlinikon"; iun vesperon en pariza kafejo, ni elektis la titolon inter pluraj aliaj hazarde miksitaj en ĉapelo; mi kredas, ke Anny kaptis la paperon sur kiu estis skribita "La KancerKliniko",

Mi memoras pri "Malalte flugas la cikonioj" speco da felietono, kiun ni faris laŭ simpla metodo, kiun ni pruntis al la fama franca verkista grupo "Oulipo",

Mi memoras pri l' unuaj numeroj de La KancerKliniko, faritaj per stenciloj, preskaŭ mane, paĝoj kunglui taj dank' al dika peniko, poste per tranĉilo ni demetis ekzempleron post ekzemplero,

Mi memoras, ke tiam mi fumis brunajn francajn cigaredojn "Gauloises",

Mi memoras, ke mi tiutempe estis sinsekve anarkiisto, trockisto, anarko-marksisto, la tuto en dum malpli ol unu jaro,

Mi memoras, ke kiam mi estis laŭdire maŭisto, mi absolute neniam legis la plej etan vorton de Mao (Zedong, ne Zifu),

Mi memoras, ke mi skribis al la fama biologisto Jean Rostand leteron pri Esperanto, kaj li respondis tre afable per dupaĝa letero, ke li multe subtenas nian lingvon - mi konservis tiun leteron, ankoraŭ nun mi ĝin havas, fojfoje relegas ĝin,

Mi memoras, ke la okulharoj de Zhou Enlai ĉiam mirigis min,

Mi memoras, ke iam (pli-malpli 1970) mi volis lerni la ĉinan lingvon, mi do iris al la librovendejo de t.n. "Ĉino-Franca Amikaro" kaj aĉetis grizverdan tristaspektan lernolibron en du volumoj : "Fundamenta Ĉino", mi eĉ ne sciis kiel prononci la vortojn - kun ĝi ne estis diskoj aŭ kasedoj, nur fonetikaj signoj, mi provis lerni la du unuajn lecionojn dum monatoj kaj monatoj - poste lasis la librojn en la biblioteko, nur pli ol 15 jaroj poste mi iris kun Anny al la universitato por serioze eklerni la ĉinan lingvon,

Mi memoras pri la 1986a Universala Kongreso en Pekino, ni ne havis monon por iri, mia patro akceptis pruntedoni monon, tio estis nia unua vojaĝo al Ĉinio. 20 jarojn poste, jen mia 15a vojaĝo, sen helpo de mia patro tio ne okazintus, mi tre dankemas lin,

Mi memoras pri la ĉinaj ĉiĉeronoj, kiuj en niaj turismaj busoj, hurlis en siaj mikrofonoj por prezenti la pejzaĝon; la bruo estis terura, kaj ilia akĉento preskaŭ pariza, tio des pli amuzis min, ke Ĵak ofte primokis mian akĉenton iomete tro parizan; se li povus aŭdi : "Nun ni vizit*os*' taoist*ang*' tempr*ong*' ",

Mi memoras, dum la Pekina kongreso ofte ni ne partoprenis la kunvenojn sed promenis en Pekino : nenia veturilo, nur kelkaj busoj, taksioj kaj kamionoj, miloj kaj miloj da bicikloj, butikoj ne ekzistis, nur kelkaj grandaj magazenoj en la centro kaj ni tute ne komprenis la ĉinan lingvon, do simple trovi restoracion jam estis tre granda aventuro,

Mi memoras, ke ni plurajn fojojn tiam uzis la buson 332 en Pekino, estis tiom da homoj interne ke foje preskaŭ ne eblis eliri eĉ movi piedon aŭ fingron ! Kiam ne eblis eniri tra la pordoj, homoj tion foje faris tra la fenestroj,

Mi memoras pri la "Turo de la Flava' Gruo' " en Wuhan kun la "pariza" akĉento de niaj ĉiĉeronoj,

Mi memoras pri S-ro Jiang kaj S-ro Wu, ili akompanis nin al Mao (Zifu, ne Zedong) antaŭ kelkaj jaroj, telefone S-ro Jiang atentigis nin, ke elirinte la aviadilon ni devas nepre uzi "la buson de la Kompanio" - li ripetis kaj ripetis tion : "vi nepre uzu la buson de la Kompanio"; ŝajnas, ke lia konsilo estis bona, ĉar ankoraŭ ĉi-jare kaj lastan jaron ni uzis "la buson de la Kompanio"; ankaŭ ekzistas en Francio la teatra "Kompanio de la Buso",

Mi memoras, ke kiam ni iris al Zhangjiajie, tre grandioza natura parko, li denove atentigis nin ke ni devas "uzi *mezgradan* buson ĝis la pordego" - same li ripetis kaj ripetis tion : "vi nepre uzu *mezgradan* buson ĝis la pordego", kaj tio memorigis al mi tiujn vortojn de Mao (Zedong, ne Zifu) pri la "*mezmalriĉaj* kamparanoj",

Mi memoras, kiam la unuan fojon mi legis ekzempleron de "El Popoĉa Linio", pardonu, de "El Popola Ĉinio", mi ne komprenis - estis en 1969 - kial ĉiuj ĉinoj samvestiĝis kun samaj kaskedoj,

Mi memoras, ke la jaron kiam mi konis Anny-on, mi laboris por usonaj advokatoj. Iun tagon ili sendis min al Londono; kiam mi revenis en Parizon, en la aviadilo oni donis al la mi la tagan "Daily Mirror"-gazeton : sur l' unua paĝo nur estis tri dikegaj vortoj : "Mao is dead",

Mi memoras, en 1986 ni vizitis la famajn 3 gorĝojn de Yangzi rivero, grandiozega spektaklo nun bedaŭrinde subakva, kaj ni alvenis al Chongqing, kies domoj estis tute nigraj, mizeraspektaj kaj malaltaj ; reveninte en 2001, kia surprizo, nubskrapuloj ĉie, Chongqing nun akspektis kiel HongKongo!,

Mi memoras, ke dank'al la fotoj, kiujn mi faris dum tiu unua vojaĝo mi sukcesis du jarojn poste iĝi profesoro en franca belarta lernejo,

Mi memoras, ke la kolegoj de mia patro (li estis policisto), kiuj estis antaŭ la pordo de la Ĉina Ambasadejo en Parizo, ĉiutage kiam ili ĉesis la laboron, ricevis tra la pordo de l' Ambasadejo unu ekzempleron de la fama "Ruĝa libreto" - la citaĵoj de Mao (Zedong, ne Zifu); mi min demandis, kio do povis esti tiagrade grava en tiu libreto, por ke oni tiom parolu pri ĝi, sed ne havis okazon legi ĝin,

Mi memoras, ke tial mi volis aĉeti unu ekzempleron. Ne sciante kie ĝin trovi, mi iris en la plej ŝikan magazenon el Parizo, kaj tie, jes en la t. n. "Galeries Lafayette", mi aĉetis la Ruĝan libreton, kies prezo estis tiam 20 eŭro-centimoj. Reveninte kun ĝi per la metroo, mi iomete foliumis ... kaj komprenis nenion (mi konfesu, ke tiam mi estis 14 jara),

Mi memoras, ke post nia unua vojaĝo en Ĉinion en 1986, malgraŭ la fakto, ke ni renkontis multajn esperantistojn, Anny kaj mi deziris lerni la ĉinan lingvon, tial vizitis la universitaton, kaj efektive eklernis dum du jaroj,

Mi memoras, ke niaj unuaj vojaĝoj estis nur por ni mem kaj por mia propra artista laboro. Nun mi ĝojas, ke depost kvin jaroj mi vizitis profesie ses fojojn ĉinajn belartajn lernejojn por konstrui reton da interŝanĝoj kun mia propra lernejo, multajn artajn galeriojn, konatiĝis kun multegaj artistoj kaj mem ekspoziciis du fojojn en Pekina galerio. La plezuro kaj la laboro kunmiksiĝis, mia infana sonĝo iris de Fu Manchu al tuta alia afero,

Mi memoras, ke en 1986 Ĉinio aperis, kiel tre malriĉa lando, kie la fremduloj vivis en apartaj lokoj, zorge ellaboritaj, por ke ili ne havu tro da rektaj kontaktoj kun la ĉinaj popolanoj (specialaj hoteloj, specialaj veturiloj, tradukistoj, ktp.),

Mi memoras, ke ekzistis du monoj, unu por la ĉinoj, nome "Renminbi", tio estas "Popola Mono", alia por la fremduloj, nome "FEC", tio estas "Foreign Exchange Currency". Tiu sistemo faris, ke iujn varojn oni povis aĉeti nur en magazenoj rezervitaj al fremduloj per la mono rezervita al fremduloj. Memkompreneble tiuj varoj estis multe pli kostaj, kaj okazis duonkaŝita speco da nigra merkato : ĉinoj ŝanĝis FEC-ojn kontraŭ Renminbi-oj al fremduloj, memkompreneble ili donis pli altan sumon, kaj tiam povis aĉeti varojn rezervitaj al fremduloj. Eĉ pli, en oficialaj magazenoj, la prezoj estis montritaj laŭ la du monoj, ekzemple cigaredoj kostis 5 FEC aŭ 8 renminbi. Feliĉe, tiu sistemo malaperis, nun plu estas unu mono por ĉiuj,

Mi memoras, ke la prezoj por eniri muzeon, aĉeti trajno- aŭ aviadilobileton ne estis la samaj por la ĉinoj kaj la fremduloj : ĉi-lastaj pagis multe pli por la sama bileto. Kiam malaperis la duobla mona sistemo, la prezoj iĝis la samaj, tio estas, ke ĉio plialtiĝis laŭ la prezo por fremduloj,

Mi memoras, ke mi ĉiam bonege manĝis en Ĉinio (mi scias, ke multaj ĉinoj malsategas, cetere ...). Ĝis 1992 estis malfacile trovi etajn surstratajn restoraciojn, krome la oficialaj restoracioj fermis tre frue en la vespero : en Changsha je la 7a vespere, ne plu eblis manĝi ! Ek de 1993 komenciĝis vera eksplodo da restoracioj, multege da etaj surstrate foje kun nur unu aŭ du tabloj, nun en grandaj urboj, ekzemple en Pekino, vi eĉ povas manĝi je la 3a horo matene, eĉ la tutan nokton !

Mi memoras la unuan fojon, kiam ni volis manĝi la faman pekinan rostitan anasaĵon, en 1986. En nia gvidlibro estis la adreso de la plej fama restoracio, nome Quanjude, t.e. "kunveno de ĉiuj virtoj", kiun oni ankaŭ nomis "La Malsanan Anason", ĉar ĝi troviĝis apud hospitalo. Ni do alvenis al la adreso, kaj nur trovis ... pordon, sen ia ajn indiko. Ni supozis, ke ni eraris, tamen ni puŝis la pordon kaj vidis centojn da ĉinoj, kiuj manĝis anasaĵojn. Sed la servistinoj tute ne atentis nin, ni provis peti, sed estis kvazaŭ ni ne ekzistus. Ni atendis longan tempon, kaj finfine eliris. Apud la pordo, ni vidis alian pordon, kaj denove eniris. Virino malantaŭ simpla tablo diris, ke ni devas rezervi por la morgaŭa tago, kaj la morgaŭon ni efektive povis manĝi tiun mirindan anasaĵon, sed en privata salono rezervita por fremduloj : la salono estis giganta, kaj estis nur du tabloj almenaŭ dek metrojn unu de la alia. Ĉe l' alia tablo estis itala duopo. La bankedo estis mirinde bona, ni trinkis ankaŭ Maotai-alkoholon, sed la etoso estis aparte stranga. Kaj la prezo estis zorge kalkulita por fremduloj,

Mi memoras, ke de 1986 al 1999, tio, kion ni vidis en la ĉinaj artaj produktaĵoj estis io pli-malpli inter ripeto de malnova akademismo kaj socialista realismo. La paroloj de Mao (Zedong, ne Zifu) en la "Diskutoj pri arto kaj literaturo" en Yan'an faris, ke dum pli ol 50 jaroj la arto devis "servi la popolon" kaj nur aspektis, kiel pure propaganda. Mi ĝojegas, ke nun arto multe pli aktualas, kaj ke la ĉinaj artistoj uzas la plej nuntempajn teknikojn (videoarto, reto-arto k.s.) por produkti plej variajn verkojn, mi ankaŭ ĝojas, ke nun mi laboras kun kelkaj el ili,

Mi memoras, ke por aĉeti trajnobileton, oni devis atendi foje plurajn horojn kaj, ke ĉinoj preskaŭ batalis kaj eĉ frapis unu la alian por esti la unua al la giĉeto,

Mi memoras, ke mi ne plu memoras pri mia unua vizito en la fama "Malpermesita Palaco",

Mi memoras, ke veninte poste por profesiaj kontaktoj, mi timis ke mia buĝeto ne sufiĉos por inviti ĉinojn bankedi aŭ trinki. Mi lernis, ke estas absolute neeble pagi ion ajn : ĉiam oni invitis min, neniam mi povis pagi la plej etan aferon,

Mi memoras, ke mi ankoraŭ ne vizitis la Mao (Zedong, ne Zifu) maŭzoleon,

Mi memoras, ke en 1986 mi volis aĉeti du ŝakludojn, mi do eniris la magazenon kaj petis en la angla lingvo "two", kaj montris per du fingroj. Mi ne sciis, ke la pozicio de miaj fingroj signifis por ĉino "8", kaj ke "two" prononciĝas ekzakte kiel la ĉina "dou", kiu signifas "la tuton". Do la sinjorino unue donis al mi ok ŝakludojn, poste aldonis sian tutan stokon, dum mi vane ripetis "two". Finfine mi prenis du kaj pagis, sed mi kredas, ke ŝi pensis, ke tiuj fremduloj estas iomete stultaj,

Mi memoras, ke ankoraŭ antaŭ kelkaj jaroj, ne estis gluo malantaŭ la poŝtmarkoj, do en la poŝtoficejo estis speciala tablo kun gluo kaj penikoj; la problemo estis, ke ofte gluo kovris la tutan tablon, ke ankaŭ la teniloj de l' penikoj estis plenplenaj da gluo,

Mi memoras, ke iam mia patro ricevis mian leteron kun alia (de nekonata ĉino) gluita malantaŭe .

Mi memoras, ke nun mi devas vespermanĝi,

(daŭrigota ...)

Verkita en Changde, Ĉinio, la 18-19ajn de julio 2006, okaze de la LKK-kunveno en Bouresse.

El la taglibro de nekuracebla optimisto

(sekvo)

Michel Duc Goninaz

Marte 2006. Kun ioma malfruo la loka historia societo, en kiu mi partoprenas, memorigas la centjariĝon de la morto de Louise Michel. La preleganto montras, per rimarkindaj argumentoj kaj dokumentoj, ke granda parto de la pseŭdo-scioj pri ŝi originas el falsa biografio — entute mito kreiĝis ĉirkaŭ persono ege admirinda sen bezono de mito. Nemalofta fenomeno. Unu partoprenantino faras la naivan demandon: "Sed, se vi pravas, kio do restas el tio, kion ni kredis pri ŝi?" Tre interesa demando : kio restas por multaj homoj, kiam oni forbalaas la malveraĵojn? Alia miras : "Estas strange, ke Louise ne subtenis la tiaman progreseman postulon pri balota rajto por la virinoj?" Pli rapide ol mi, mia universitata kolego kaj delonga kamarado Roland B. petas la parolvicon kaj faras la demandon, kiun mi mem pretis eldiri : "Ĉu la ĵus interveninta persono scias, ke Louise Michel estis anarkiistino?".

Julie 2006. Mi vere hezitas konfidi al la legantoj de *LKK* aludojn pri futbalo. Ili certe rigardos min kiel maniulon, kiu idiosinkrazie papagas siajn obsedajn temojn, kaj konsilos al mi tion fari en iu alia gazeto, pli taŭga por tiu celo. Sed kion fari, se la futbalistoj preskaŭ ĉiutage liveras al ni novajn sensaciaĵojn?

Laŭ la bone informataj gazetoj, okazis iu malnormalaĵo en Berlino. Apud granda kaj altnivela bordelo instaliĝis stadiono, kie la kavaliroj de l' ronda pilko diboĉos per siaj kriaĉoj kaj tumultoj. Mi konsentas, ke tiu ĝena apudeco estas netolerebla skandalo. Mi estis eĉ preta subskribi protestan peticion, kiun oni prezentis al mi, sed post atenta tralegado, mi konstatis, ke ties aŭtoroj ne faras la saman analizon kiel mi pri la skandalo, do mi ĝin ne subskribis. Evidente, iuj kleraj analizistoj de la ekonomia vivo rimarkigis, ke la amorejo finance profitos el la najbareco kun la kultejo de la futbalmaniuloj. Oni povis prognozi, ke tiuj entuziasmaj sportemuloj deziros iom distriĝi dum la interludaj momentoj. Tio ekscitis la memproklamitajn moralistojn, laŭ kiuj mono odoras aĉe, kiam ĝin gajnas aliuloj. Sed, laŭ fidindaj informoj, tiu konjekto fiaskis. Laŭ atesto de tie laboranta amoristino, la futbalmalsanuloj "pensas nur pri la pilko kaj pri drinkado de biero". Resume, ĉe tiuj eŭnukoj rigidas nur la nukoj. La delikatuloj, kiuj indignis, ke unu komerca entrepreno (nur pri tiu unu ili aludis) povas gajni monon okaze de futbalmatĉo, denove preterlasis bonan okazon fermi siajn faŭkojn.

Alia evento estas, ke iu itala futbalisto insultis futbaliston francan (la futbalistojn, same kiel partoprenantojn de la Universalaj Kongresoj de Esperanto, oni identigas per nomoj de regnoj) kaj tiu lasta reagis per kapobato. Denove ni ĉeestis miraklon similan al la jam klasika miraklo de la ĉiulandaj islamanoj, komprenintaj danan gazeton. En kiu lingvo la insultoj estis diritaj kaj komprenitaj? Oni tion ne klarigis, sed tute evidente naivas la esperantistoj, kiam ili volas zelote proponi sian lingvon al sencerbuloj, kiuj perfekte interkompreniĝas sen ĝi.

-=-=-=-=-=-

Rimarkoj por fidelaj legantoj.

Fine de mia pasintanumera "taglibro" mi esprimis la hipotezon, ke iu frazo riskas esti miskomprenita. Mi estis sub la influo de iu kara amiko, kiu, kun laŭdinda zorgo pri mia reputacio, atentigis min, ke tiu risko ekzistas (konkrete : ke "oni" povus kredi, ke mi "aprobas" la uzon de atombomboj aŭ, ĝenerale, la bombadon de urboj — kvazaŭ mia aprobo aŭ malaprobo povus ŝanĝi la historion!). Mi konstatas, ke la abonantoj de *LKK* kapablas legi tekston en nia komuna lingvo (aŭ almenaŭ en mia idiolekto), ĉar neniun rimarkon tiuteman mi ricevis — krom unu mesaĝo, kiu tekstis jene :

`Korajn gratulojn pro via artikolo en la Kancerkliniko 118. Bonega! Konstante, viaj artikoloj estas la plej bona parto de tiu gazeto. Daŭrigu.`

[mi respektas la anonimecon de privata korespondaĵo. Sed mi ne povas promesi, ke mi daŭrigos. MDG]

Sed, por tion kompensi, la direktatoro de *LKK* transsendis al mi la jenan mesaĝon, kiun li ricevis de iu s-ro Septier :

Leginte la lastan “El la taglibro de nekuracebla optimisto” de Michel Duc Goninaz en LKK 118, mi jes ja fakte estis surprizita post legado de “(...) kaj se morgaŭ ili suferos eĉ bombadojn, ili tion centoble meritos, same kiel meritis sian sorton la germanoj kaj japanoj en 1945” (mi substrekas), ĉar mi ne sciis, ke Michel Duc Goninaz estas tiagrade grandega patrioto. Mi gratulas lin pro tiuj kuraĝaj vortoj, kiuj pruvas, ke li tiom varme subtenas nian venkon super Germanio kaj Japanio. Mi varme gratulas grandiozan, kuraĝan kaj senmaskan patrioton. Kaj nun mi simple atendas la bombojn, kiujn francoj ankaŭ meritas (Vichy, Alĝerio, Vjetnamio ...). Atentindas, ke Michel Duc Goninaz forgesis Italion : eble Alzheimer jam atakis lin ?

Tiu ĉi galimatio ekstertema (la temo de mia rakonto estis manovro en SAT-kongreso fare de komplico de la serbaj murdistoj, kaj en ĝi la aludo al la dua mondmilito estis nur flanka) apenaŭ meritas komentojn, krom eble tiuj :

1° la sintagmo "jes ja fakte" sufiĉe klare informas pri la cirkonstancoj, kiuj naskis la mesaĝon.

2° la sintagmo "nian venkon super Germanio kaj Japanio" signifas, ke s-ro Septier, per la uzo de "nia", deklaras sin partoprenanto de la aludita venko (pri kiu mi mem esprimis nenian opinion, male al lia mensoga aserto pri "subteno"). Ĉar nur unu ŝtato, nome Usono, reale venkis kaj super Germanio kaj super Japanio (Sovetunio reale partoprenis la venkon nur super Germanio), mi konkludas logike, ke s-ro Septier estas Usona patrioto.

3° s-ro Septier, uzante la nomon de grava malsano por polemika celo, insultas ne min, sed ĉiujn malfeliĉulojn, kiuj suferas tiun malsanon.

4° Estas nekompreneble, kial mi devus ne "forgesi" Italion . Mi menciis Germanion kaj Japanion pro iliaj eminentaj meritoj en grandskala krimado kaj pro la prezo, kiun ili juste (kvankam kun malavara rabato fare de Nemezo, laŭ mia opinio) pagis por tio. Mi ja ne ignoras la tiamajn ridindajn klopodojn de Italio por ilin imiti. Sed mi certe eĉ ne ekpensus mencii tiun etan merdaĵon (de Cavour ĝis Materazzi) kadre de tiel grandiozaj historiaĵoj.

5° Mian opinion pri Francio — de Klodvigo ĝis Zidano — la legokapablaj abonantoj de *LKK* pli ol sufiĉe scias. Sed ili povas ekscii ankaŭ la tiuteman opinion de s-ro Septier, kiu en *LKK* n°95 insultis (sur p.15) kaj minacis (kovrilpaĝe) tiujn, kiuj strebas liberiĝi el la franca regado. Li, per eksplicita aludo al iu "Jugoslavio", samtempe rivelis sian samideanecon kun la Miloŝevićanoj — kaj tiel ni retrovas la veran temon kaj la realan kialon de la disputo.

-=-=-=-=-=-=-=-=-=-

Mi pasintanumere promesis publikigi "eseon pri la uzo de la vortoj *aprobi, kondamni, protesti* ks, kun psikiatria ekspertizo pri ties uzantoj". La legantoj bonvolu iom pacienci — kaj profiti la prokraston por sendi al mi uzindan materialon cele al pritrakto de tiu grava temo! Sekvos eventuale scienca studo pri "la danĝera sekto de la *ni*-uzantoj", por ankaŭ kiu mi kolektas analizotajn ekzemplojn. Anticipan dankon!

FAMILIA PROGRAMIGO

Laŭmemore

Jacques Decobert

Post TVelsendo dediĉita al la kuraĝplena barakto de Sinjorino Simone Veil, en la jaro 1974, por libera ĉesigo de nedezirata gravedeco, mi ne povas kaŝi mian emocion. Temis pri historio de la agado favore al Familia Programado, naskoregulado, en Francio.

En mia urbo, Paŭo, en Francio, oni povas celebri la kvardek jarojn post apero de la loka asocio por libere paroli pri kontraŭkoncipo. Malgraŭ ke la TVfilmo montris preskaŭ nur agantajn virinojn, mi devas substreki ke ankaŭ kelkaj virkuraĝuloj pledis por diskonigi rimedojn kadre de la movado pri « familia planado », nomita, en Francio *Maternité Heureuse (feliĉa patrineco).*

Kiel pranepo kaj nepo de nevolaj gepatriĝintoj, mi estis sufiĉe envolvita en tiu klopodo por resti markita, dum mia tuta vivo, de tiu problemo. Ankaŭ verŝajne pro la fakto ke mi naskiĝis en pariza strato dediĉita al la herezulo Giordano Bruno bruligita en la jaro 1600, kaj ke mi heredis kontraŭeman karakteron kaj facile montras oponajn tendencojn.

La televida programo interesiĝis ankaŭ pri samcelaj agadoj en aliaj landoj kiaj Irlando, Nederlando, Britio, Germanio, Hispanio, Italio, Pollando, ktp.

En Francio la leĝa afero komenciĝis en la jaro 1920, post la grandega mortigado de la tiel nomita Granda Milito. La naciestroj decidis ke la nacio bezonas freŝajn soldatojn. Ili timis pri naskorifuzo kaj produktis leĝon por malpermesi ĉion kio malhelpus homfekundon. Oni ne plu rajtis libere paroli, eĉ skribi, pri metodoj kontraŭkoncipaj. La tribunaloj fariĝis tre severaj kaj kondamnis malobeantojn al malliberejo. Tamen malpermesitaj libroj ĉirkaŭiris, ĉefe helpe de anarkiistaj medioj

Dum la malfeliĉa jaro 1942, dank' al mia bona amiko Filipo, unu ekzemplero de tiaj libroj venis al mi. La libro estis tre ampleksa kaj riĉe ilustrita.

Tiam por eviti malbonvenan fekundigon, la homoj estis kondukataj al uzoj de tute necertaj, neagrablaj metodoj, ofte nomitaj "naturaj", ekzemple laŭ Onan (*Genezo,* 38) aŭ al riskoplenaj kalkuloj laŭ Ogino.

Ve ! Malgraù seriozaj ricevitaj informoj, okazis akcidento en nia paro, de Hugetuŝka kaj mi. Juneco kaj amo asociiĝis por enkapti nin. Imagu nian timegon en tia militista epoko, dum la nazia invadado, des pli ke ni estis ligitaj al konspiranta kontraŭleĝa grupo. Plie, kelkaj monatoj antaŭe, nia kamarado Renato mortigis sin per gaso kiam lia amikino, perdinte sian tutan sangon, mortis dum amatora aborto.

Hezito inter du vojoj : ĉu atendi la naskon, ĉu aborti? La elekto montriĝis ege grava, ne nur je morala vidpunkto... Lernanto pri inĝeniera metio, mi ne ĉefe interesiĝis pri homa korpo, eĉ ina, nek pri funkciado de glandoj, pri interago ĉe diversaj organoj, sed mi tamen pretis partopreni en kaŝaborto. Hugeta konsentis.

Ni ne longtempe hezitis ĉar ni absolute ne povis gardi nedeziritan infanon en tiu epoko de manko.

Sed kiel agi? Ni malespere serĉis informojn inter niaj gekamaradoj. Ni febre kolektis adresojn de kompataj flegistinoj aŭ de kuracistoj. Ili ĉiuj rifuzis aŭ postulis neatingeblajn sumojn. Ni kolektis receptojn neaplikeblajn, konsilojn kiujn ni tute ne povis sekvi. Oni ne neglektis informi nin pri la konsekvencoj sur la sanon de la virino kiu, poste, riskas ne plu povi naski infanojn, kiu certe ege suferos en la ventro, ktp.

Tamen nia vojo estis elektita.

Helpe de Luiz, tre kara amiko kiu pruntedonis al ni ilojn (spegulumon, longan prenilon, gantojn, ...), kaj trankvilan ĉambron, ni povis agi. Laborante en apoteko, Johaniĉjo trovis por ni medikamentajn bastonetojn *(ŝomel,iktiol).*

Gvidata de Luiz, tra la spegulumo mi malkovris la uteran cervikon, la muzelon de tinko.

Hugeta montriĝis kuraĝplena kaj fidema.

Post du nesukcesaj klopodoj, finfine eliris oksemajna feto. Hugeta kaj mi feliĉis sed samtempe malgajis, fronte al la nepluestas-hometo, infano de ni.

Sango daŭre fluis el la korpo de mia kara amikino. Alvokita kuracisto venis al la patra apartamento kaj sendis Hugetuŝkan al hospitalo kien mi ŝin akompanis.

Ĉar ŝi ne estis plenaĝulino, laŭleĝe, ni devis obteni skribitan permeson de ŝia patro por la operacio, la skrapado de utero. Alfronti la patron ne estis facila klopodo por mi, tion vi povas facile kompreni! Tamen mi bicikle rapidis al lia laborejo kaj revenis al la hospitalo, kun la valorega dokumento enmane. Tie mi feliĉis kiam mi renkontis la geflegistojn kaj la kirurgon kiuj konsentis anestezi la kuracotinon. (Tio ne ĉiam okazis, ĉar oni opiniis ke sufero devas puni abortintojn kaj malpersvadi ilin rekulpiĝi!).

Ni daŭre batalis kun la grupoj por liberigi homan koncipon el la terura nevolo.

Venis la fino de la nazia-germana okupado ... Revenis pli da libero ... Sed multaj gekamaradoj ne revenis el koncentrejoj.

Tiu-ĉi milito ĉesis. Niaj vivoj disiĝis. Ŝi reprenis sian metion, edziniĝis kun alia viro, naskis knabon kaj knabinon.

Mi reiris al mia por-inĝeniera studado, diplomiĝis kiel inĝeniero, laboris en uzino. Mi denove

renkontis amoron kaj... denove anonciĝis nasko. Tiu-ĉi kondukis al edziĝo.!!!

Tiu periodo samtempis kun movado por liberigi la francan popolon je tiu leĝo de la jaro 1920 por *deviga naskigado*. La duontoleratoj oficetoj kiuj informis la publikon pri kontraŭkoncipaj metodoj oficialiĝis. Kontraŭkoncipajn pilolojn oni rajtis libere priparoli, aĉeti kaj ... uzi. Estis granda paŝo al libero ; samtempe , tio pliriĉigas farmaciajn industriojn, kio ege kontribuis al la fina sukceso de la barakto.

Ne, finfine ! La aktualaĵo montras knabojn kaj knabinojn kiuj bezonas ricevi seriozajn informojn pri memvola idfarado.

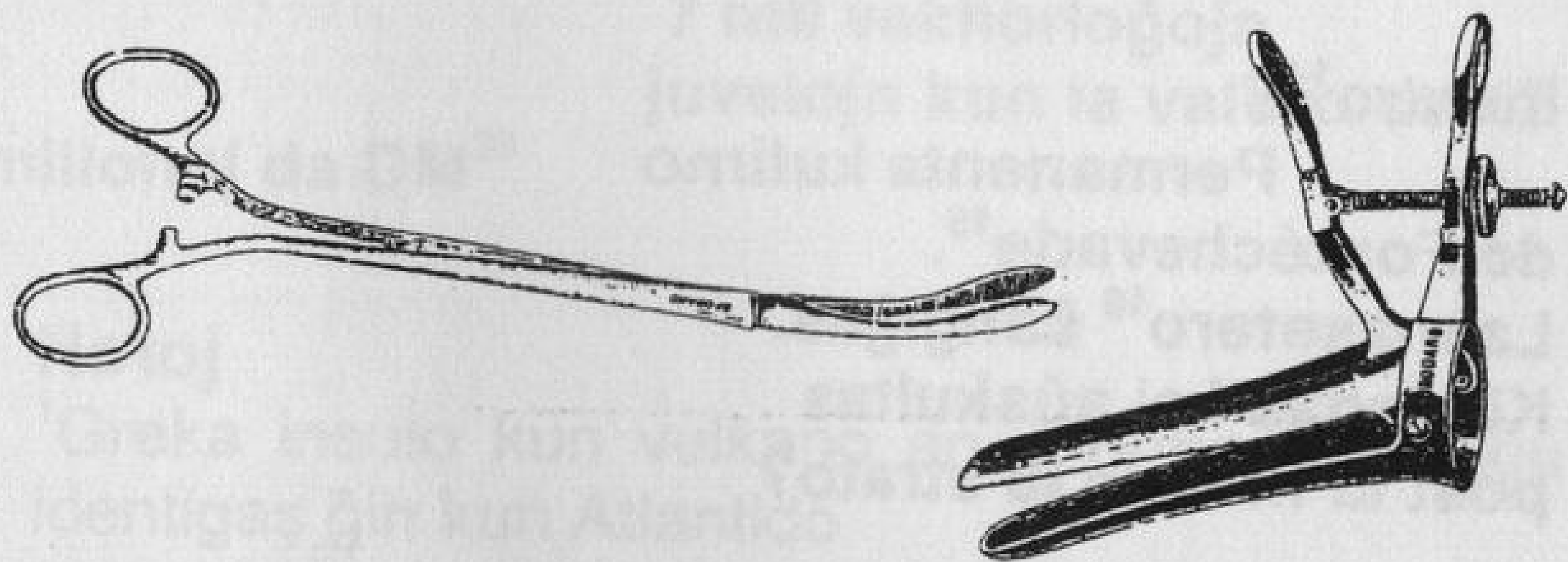
Ekzemple, antaŭ kelkaj jaroj, nepino nia ploris ĉe ni pro akcidentoj kiuj dufoje post abortoj kondukis ŝin al hospitalo. Fine tria aborto kondukis ŝin al tombejo.

Tio kondukis min al pli streta kunlaboro kun la Franca Movado por la Planita Gepatriĝo, kiu havas ankoraŭ nuntempe multon por agi favore al la tielnomata familia planizado. Ĉi-lasta ne estas nur ina afero

Venis la tempo de suĉrimedo (Karman), kaj de repago de la memvola medicina ĉesigo de gravedo. Sed tio ne plu koncernas min.
(ĉu vere?)

Mi devas nun min turni al novaj ribelemaj agoj sur la vojo, kiun montris Giordano Bruno sur la brulanta ŝtiparo en la jaro 1600. Esperanto ne estas la plej bagatela afero por mi !

(Helpe de Johanino kaj de klubanoj de nia asocio Esperanto Pau-Adour kaj de Esperanto-64).

Bernard Delvaille

Oni ne ĉiam uzas la vortojn kiel oni devus
momente tro pasiaj kaj foje tro supraĵaj
tiuj, kiuj konvenas aŭ ne
al tiu posedata amo tempopasa
Kelkaj povas vundi aliaj tro precizas
Oni ne ĉiam scias kiuj resonos
pleje Eble silento estas armilo pli forta
aŭ eble la simplaj vortoj sensignifaj
Oni ne scias ke la vortoj iras tro rapide
kaj mallerta por uzi tiujn kiuj taŭgus
Amata mi ne havas aliajn ol vi
Estas vortoj nekonataj de ni mem vortoj
Kiujn oni neniam lernis prononci
vortoj novaj kvazaŭ malfermiĝanta floro
en la mateno de la vorto kies signifon oni ne konas
ĉiuj tiuj neuzataj vortoj kiujn oni devas silenti
(el Lastaj Versoj)

esp-igo de ***Jopetro DANVY***

Noto de la 10a de Aŭgusto 2006: En LKK 111 (jul-aŭg-sep 2004) mi tradukis poemon de Bernard Delvaille, interesa ulo aparte konata pro siaj antologioj de la franca poezio. Fine de 2005 aperis lia « kompleta poemaro» el kiu devenas tiu poemo .
Li mortis aprilfine en Venecio.

Manuel de Seabra

KELKAJ POEMOJ DE "ĴURNALO"

1

Olda sputniko
sur blava akvo
kaj Laertes, Jaso kapitane
tranĉas futuron en mia penso
kvazaŭ memoro de senfrukta paseo.
Olda sputniko, amforforma spaco-ŝipo
survivante Thiran[1] en la Santorinaj grotoj
dum tri mil jaroj da fantazio
kaj genetika impeto

Kia stranga besto
kreas tiajn monstrajn estontojn
en la blinda, brutala Polifema[2] okulo?

2

Hitita sklavino
vivante en Clapham Road.
Ĉu oni povas murdi viajn filojn?

Durajn kukojn kaj varman bieron
donu al ni hodiaŭ, *mijne heren*[3].
Ke viaj akcioj plivaloriĝu
kaj ni povu dormi kun viaj filinoj!

3

Dum jaroj perdita en la dezerto
de oazo al oazo
al Trípolo finfine alvenis
la taglibro de Gordon Laing[4]
(ŝparita de la respekto de l'araboj al la skribita vorto).

Olda Dung Bao[5] uzis oldajn ĵurnalojn
por kovri la tabulojn de siaj silko-raŭpoj
(ĉu la manko de respekto al la skribita vorto
kulpiĝas pri la malbona rikolto?)

Kial tie ĉi ne estas tya-no-yu[6]
nek oni konas la sonon de unusola mano[7]?

4

Mi Franny[8].
Mi Franny?
La flavan robon[9]
mi vestis en mi
& morgaŭ
mian dezerton vokas (flamojn),
la finan deziron de Franny nur
en dormo kaj realo
kiu min vekas.

5

Ts'e Kung[10] diris:
"La aŭtenta homo estas inkluziva, ne sektisma;
la eta homo estas sektisma kaj ne inkluziva."

6

Kion oni plej admiru en Ts'e Kung
ne estas la longon de lia tuniko
aŭ lian preferon por zingibro,
sed liajn ideojn.

Malgraŭ la humaneco de lia verkaro
Tolstoj
ekspluatis brutale la mujikojn?

7

Sesdek jarojn poste
Robert Tressell[11] ruktus
en la ĉinaj restoracioj de Pimlico
kaj balotus por Tory[12] partio, kiu scias,
kiel decidi iri al la kinejo
pensante pri Jacques de Molay[13]

8

Instaro[14]?
Permanenta kutimo
de Fontéchevade[15].
La masetero[16] ŝanĝiĝas.
Kiu legas kaj aŭskultas
post la fino de la strato?

9

Ĉiutage mi haltis antaŭ
66 Priory Gardens
tie vivis George Orwell post la milito
(tio helpis min vivi Inter filistroj)

10

Ĉu vi kredas ke oni vin koncipis en pornografio
aŭ ĉu vi preferas *Stille Nacht*[17]?
Dume la Diggers[18] kanonizas George Metesky[19]
kaj la Supergirl Nico[20] prepariĝas por batali la Cosmic Man[20]

En ilia mensa *rigor mortis*[21]
ili vokas nin al ilia malespera indiferento.
Nun oni devas
pendigi la literaturistojn:
konfesu ke estas pli profitodona
kaj socie pli utile
produkti buteron aŭ vaflojn.

Egoktomio[22]?
Kaj la ofico, la ofico
sen tempo por kolibroj
kaj psikoskopio[23]?

Ni prepariĝas por alfronti nian uteron,
keruba Frankenstein[24],
kiu nin voras
dum neniun ni atendas ĉe la stratangulo.
Aŭ ĉu Violet Mills[25] pravis?

Ni trovas nian vojon
malgraŭ la teologia striptizo
ĉar nia ribelo estas
precize kontraŭ
la produktoj kaj iliaj amantoj.

11

En la kofroj de la Reichbank
Oni stokis 160 mil horloĝojn
29 mil okulvitrojn
7 mil vekhorloĝojn
juvelojn kun la valoro de 42 milionoj da DM[26]
La ostojn oni ne stokis
sed la nacia industrio
ilin uzis racie

Suzy Cureamchease, oh baby,
what's got into you?
Suzy you were such a sweety
Yeh, yeh, yeh...

12

Ankaŭ mi
lavis la orelojn
en la akvoj de Ying Shui.
Kaj pensis:
"Se Shangri-la[27] ne ekzistas,
kial oni vivu dek mil jarojn?"

13

Vi, kiu legas super mia ŝultro, parolu al mi
(sed ne fotru min, bonvolu!).
Tiel mi vekiĝas kaj dormas
kaj stare revas.
Solidara aŭ soleca, nun?

Se la blua akvo estas klara
oni povas tie lavi la antaŭtukon.
Se la blua akvo estas ŝlima
nur utilas por lavi la piedojn.

Meng K'e[28] diris:
"Estas pli ol unu maniero
instrui la aliajn;
mia disdegno instrui la homojn
estas ankaŭ maniero instrui ilin."

Notoj

[1]Greka insulo kun vulkano en enorma groto kiu eruptis diversajn fojojn en la paseo . Kelkaj aŭtoroj identigas ĝin kun Atlantido.

[2]Unuokula, feroca monstro, kiu voris la kompanojn de Uliso sed estis venkita de li.

[3]Sinjoroj, en la flandra lingvo, ĉar la flandranoj estis la unuaj eŭropaj kapitalistoj.

[4]Angla vojaĝanto de la 19-a jarcento, la unua eŭropano kiu, en 1826, vizitis Tombuktuo, kie oni lin murdis.

[5]Olda Dung Bao estas persono de "Printempaj silko-raŭpoj", rakonto de la ĉina verkisto Mao Dun.

[6]La japana te-ceremonio.

[7]Antikva koano pri dekdujara Toyo kaj lia majstro Mokurai. Iun tagon Toyo lin petis sanzen (persona instrukcio), kiun Mokurau rifuzis pro lia juneco. Sed post lia persisto, lin diris: "Vi povas aŭdi la sonon de du manoj batante; montru al mi la sonon de unusola mano." Toyo retiriĝis por mediti pri la problemo. Unue li konfuzis la sonon de unusola mano kun gejŝa muziko, kun la bruo de akvo gutanta, kun fajfo de la vento, kun la ekkrio de noktuo, ktp. Finfine li alvenis al vera meditado kaj transcendis ĉiujn sonojn, lian homan naturon, kaj atingis satori.

[8]Ne eblas kompreni ĉi tiun poemon sen antaŭa legado de la rakonto "Franny", de la usona verkisto J. D. Salinger.

[9]La flava robo de la bikŝuo, la Serĉanto de la Vero en Budhismo.
[10]Ĉina filozofo, disĉiplo de Konfuceo.

[11]19-jarcenta angla proleta verkisto, aŭtoro de la romano "The ragged trousered philanthripists".

[12]Brita konservativa partio.

[13]La lasta granda majstro de la Ordo de la Templo, ekzekutita en 1394.

[14]En biología lingvo, instaro estas iu ajn el la nestabilaj formoj kiujn insekto prenas inter la sinsekvaj metamorfozoj. Ovo estas instaro, krizalido estas instaro, sed ankaŭ la adulta papilio, la muŝo, la skarabo, (la homo?) estas instaroj.

[15]Prahistoria loko en Francio, kie oni trovis restojn de homoj antaŭ-sapiens.

[16]La plej forta muskolo de la suba makzelo. Ŝajnas ke la bruta aspekto de la homo de Neandertalo venis de troa disvolviĝo de ĉi tiu muskolo.

[17]Germana kristnaska kanzono, alvoko al seneventa mondo.

[18]Tribo de usonaj 20-jarcentaj florjunuloj (*flower people*), kiuj rifuzis la uzon de mono.

[19]La freneza novjorka bombisto (1957) estas sanktulo de la Diggers ĉar li protestis ĝis absurdo.

[20]Supergirl Nico : figuro de la moderna popmitologio de superherooj.

[20]Cosmic Man : figuro de la moderna popmitologio de superherooj.

[21]rigor mortis : stato de rigideco de la kadavroj.

[22]fortranĉo de la egoo.

[23]ekzameno de la psiko.

[24]Sciencisto kreinta artefaritan monstron kiu ribelis kontraŭ sia aŭtoro: persono el romano de Mary Shelley kun la titolo: "Frankenstein aŭ la Moderna Prometeo".

[25]Aŭtoro de fama kanzono (angle), kiu diras:

Mi volas bruligi ĉi mondon, tia estas mia freneza deziro,
Mi estas la diablo maskita, en miaj okuloj estas murdo.
Ah, se mi povus vidi sangon sur la stratoj,
Se mi povus vidi ĉiujn mortintaj ĉirkaŭ mi.

Donu al mi pulvon, donu dinamiton,
Jes, mi nun detruos la urbon, eksplodigos ĝin ĉi-nokte.

[26]Deutschemark : germana monunuo antaŭ la eŭro.

[27]Mitología valo kie ĉiuj homoj estas feliĉaj kaj eterne junaj.

[28]Aŭ Mencius, ĉina filozofo de la 3ª jarcento a.K.

LKK-tagoj en Bouresse

Ili okazis de la 18-a ĝis la 21-a de julio. Jen la komuniko, kiun ni sendis al la gazetaro:

LA KANCERKLINIKO : LABORRENKONTO POR TRIDEKJARULO

Kadre de la esperanto-centro *Kvinpetalo* en Bouresse (Francio), okazis kvartaga semajno pri historio de la gazeto *La KancerKliniko* (LKK), sendependa, kultura, politika, ajnista, sed tamen ĉijare tridekjara.

Prezento, analizado, rakonto de anekdotoj, klaĉaĵoj, admiraj sentoj, laŭtlegadoj, foliumadoj okazis, prezentitaj de ĉeestantaj respondeculoj – Ĵak LePuil - Serge Sire - Jopetro Danvy – Armela LeQuint-…rilate la 140-on da numeroj (kun la suplementoj) jam aperintaj.

Dank'al kamerao eblis havi tri longajn diskutojn kun Ĉinio kaj respondeculo, ĉinologo kaj supologo Laŭrenco Septier, verkisto Mao Zifu, Anny Lazarus, ktp…

Inter aliaj eventoj el tiu kunveno, okazis prelegoj, komuna skribado de teksto (kun helpo el Ĉinio), kantado de Ĵak Le Puil, ekskurso,… Jen abunda programo por la abunda ĉeestantaro.

Rendevuo post deko da jaroj, dum hundaj tagoj.

*

Kompreneble ni ne povas ne kredi komunikojn, kiujn raportas la gazetoj. Tial ni ne faros specialajn komentojn. Eksciu tamen ke la etoso dum tiuj kvar tagoj estis tre varma.

Niaj plej malnovaj legantoj tutcerte ne forgesis la mirindan romanon "Malalte flugas la cikonioj", kiu aperis dum la du unuaj jaroj de nia zageto. Por la aliaj ni klarigos la regulon: ĉiu verkanto elektas hazarde vorton en la PIV; kaj ni elektas la kvinan, kiu sekvas. En la teksto nepre devas aperi la vortoj elektitaj. Jen ili: unue *ikono, rismo, tamen, baterio, kadiso, paŭti*, kaj due *centimo, ĉie, fidi, pecajo, premolaro, ŝipo.*

Ĉi-foje ni iom spicis la ludon: Mao Zifu donis al ni idiotismojn el la ĉina lingvo – Li blindige sidas en ŝia okulo = Li malkontentigas ŝin kaj Li estas sablero en mia okulo = Li estas mia malamiko –, kiujn ni devis inkludi en la tekston.

Jen la plej trafaj rezultoj:

Sabina paŭtis de pluraj semajnoj, ĉar ŝi konatiĝis kun junulo, cetere tiel belaspekta, kiel la nepino de Septier, kiu ne nur havis okulvitrojn sed plie ĵetis sableron en ŝiajn okulojn!

Tamen, ĉar ŝiaj baterioj malloze funkciis ŝi sukcesis telefoni al la Tri Svisoj – fama magazeno – por mendi ĝelabon° el kadiso.

Tiam ŝi povis viziti la ortodoksan preĝejon de Bouresse kaj admiri la tieajn ikonojn. "Ikonojn... hi hi konas mi!" ŝi diris duonebrie pro la varmeco kiu ne estis kutima en tiu loko. Fine ŝi intencis verki longan romanon (sian 52-an fakte) kaj tial iris al la spicisto de l' vilaĝo por aĉeti rismon – ju pli da rismo, des malpli da reŭmatismo! Sed la vendisto blindige sidis en ŝiaj okuloj kaj ŝi tute ne ŝatis tion!

Ja li estas sablero en mia okulo, remaĉis Sabina, kaj ŝi do reiris hejmen por kuiri pecojn da pecajo kun ajlo. Ĉar ŝi nenion timis, ŝi atakis tiun frandaĵon per sia plej fortika premolaro°°. Post tiu festeno, kiu preskaŭ superis la ĉiutagajn en Bouresse, kaj ĉar restis al ŝi centimo, ŝi kompreneble sen timo emis al vojaĝo sur ŝipo. Sed kien iri? Ĉie estas vidindaĵo, eĉ ortodoksa preĝejo fiere staras en Bouresse... "Venu al Thaumiers" tiam proponis mi. Fidu min, via ŝipo – se ne tro larĝa – povos atingi nian kamparon en malpli ol du jaroj. Sed ve! tio blindige sidis en ŝia okulo!

° ĝelabo = leĝera vesto kun kapuĉo, ĉefe portata en norda Afriko aŭ meza Oriento (Gunkela vortaro, 3-a eldono).
°° ne temas ĉi tie pri premo de laro...

ĴLP

Kiam oni deprenas lanon el ŝafa dorso
Por fabriki kadison, kaj tute sen rimorso,
Tamen evidentegas, ke l' ŝafo plene paŭtas.

Same, la libananoj, se baterio laŭtas,
Al la patrino plendas pri tro akra postulo
Ili blindige sidas en ŝia la okulo.
Same pri bosnianoj, rifuzante ikonojn…
Pri tio plenigeblas multajn rismajn vagonojn.

Kaj ĉie plilaŭtiĝas sama paŭta liparo:
El ĉiuj suferantoj pro aĉa premolaro,
El ĉiuj aĉetantoj de pecajo sen timo,
Kiuj ne povas fidi redonon de centimo.

Kaj ne estus sufiĉe da vortoj por daŭrigi…

Jopetro

Ne ĉie vi trovos pecajon. Por ĝin ekkoni, ĉu ni devos ŝipe atingi la orientan landon? Kiu kuraĝos pagi miliardojn da centimoj por gustumi tiun ekzotikan brasikon? Des pli ke ĝi povos difekti niajn premolarojn! Do, tute ne fidu kaj kontentiĝu per la "Bruselaj"!

Sabine Ardouin
(kiu, ve, perdis la unuan parton de sia teksto!),

Antaŭ pluraj jaroj, mi eniris, okaze de geedziĝo, ortodoksan preĝejon. En ĝi estas enormaj kvantoj da ikonoj el oro, kaj la popoj, vestitaj de robo eble el kadiso, ne ĉesas fari ĉiajn ajn afektaĵojn. Bedaŭrinde ne plu estis baterio en mia-

telefono por ke mi fotu kaj registru la ceremonion (aĥ fakte ni ankoraŭ ne posedis tian ilon! Pli utilus al mi rismo eĉ ero da, t.e. nur folio sola! por priskribi la okazaĵojn). Ĉiajn kialojn por paŭti mi havis kvankam kaj tamen tio okazis en medio esperantista. Bonŝance mi eluzis ĉiujn devigatajn vortojn. Do ĝis... Ha fek! La ĝiso ne daŭrigis longtempe ĉar, tutsimple mi forgesis enmeti en tiun debilan skribaĵon "Li blindige sidas en ŝia okulo", sed kiamaniere tion fari? Eble post kelkaj jaroj ni diros tion pri la nova tiea edzo.

Senimaga 'stas mi... eble mi devintus manĝi pecajon por helpi min tiurilate. Sed ĉu vere mi povas fidi tiun nutraĵon tiucele?

Pri centimo, kiel diri? Eĉ unu groŝon mi ne havas enpoŝe, des pli ke miaj hodiaŭaj vestoj estas senpoŝaj...

Kaj pri premolaro mi tute ne emas aludi, ĉar dentisto nun flegas iun mian tian denton.

Prefere pensi, paroli kaj ankoraŭ pli bone vojaĝi ĉie tra l' mondo sur blanka ŝipo.

Armela

enirinte vendejon ornamitan per zamenhofaj ikonoj,mi diris al la vendistino:

- mi volas rismon da papero sen bakterioj kaj paki per kadiso.

hezitinte plurajn sekundojn, ŝi donis al mi modelon de babelo kun baterio kaj alparolis:

- jen tion vi bezonas. tamen bonvolu pagi per speso; ĉe ni ne cirkulas 'kadiso'.

Mao Zifu

- Merdon! mia baterio estas "je plato", diris Dufnu, idiotisme.

Lia ĉina najbaro paŭtis:

- Kial tutsimple ne diri "malplena" ? Tiu esprimo rolas kiel sablero en mia okulo!...

Tamen, ĉar la baterio ne kuŝis en milita rismo, sed nur en ikono enkadrita de framo kadise ornamita, li decidis forvojaĝi.

Do lasante sian ĉinan najbaron, li forvojaĝis per ĉipa ŝipo, por nur kelke da centimoj, sentime ĝin fidante. Post la tagmanĝo, pecoj de pecajoj restante en liaj premolaroj rememorigis al li, la sableron restantan en lia okulo.

- Diable, li vortis duonvoĉe, tio aŭguras nenion bonan!....

Efektive, ekpluvis jam en la vespero.

Serge Sire

"Li blindige sidas en ŝia okulo, kiel ikono vestita el kadiso. Tamen, pro la fuŝita rismo, paŭtante, li estas baterio da sableroj en ŝiaj okuloj."

Claude Gerlat

Alian ludon ni faris: Serge desegnis bildstrion, kaj ni devis imagi la dialogojn. Do, piede de pluraj paĝoj vi trovos la mirindajn solvojn de la mirindaj kunludantoj!

Femina

Komuniko de M. Duc Goninaz :

"Sur la paĝo 22 de la n° 118 de *LKK* aperis mia nomo post la "spritaĵoj de la feministinoj". Tio estas bedaŭrinda eraro, ĉar certe pluraj personoj, kiuj vidis tiun tekston ie en la reto, povus kredi, ke mi impertinente atribuis al mi ties aŭtorecon. Tiu feminisma ĉefverko aperis franclingve kaj anonime (la kunlaboranto de *LKK*, kiu disvastigis ĝin, verŝajne ne estas ilia aŭtoro) kaj mi nur tradukis ĝin esperantlingven. Tradukinto ne estas aŭtoro, eĉ en ajnisma revuo."

Malgraŭ la ĉi-supra mispaŝo nia kunlaboranto (ĉi-sube indikita kiel MDG) konsentis denove servi nian sanktan aferon per sia tradukista talento. Ĉi-foje, *LKK*, kunlabore kun *Hirudo komunlikas* kaj la *Plej Alta Instanco de la Kapitulo de la Feminisma Movado* kaj ĝia senkompara revuo *Femina*, prezentos al niaj legantoj, kio estas malbona kaj kio estas bona en proverboj, aforismoj kaj onidiroj, temantaj pri virinoj kaj eventuale viroj. Ni tiel kontribuas, kiel dirite en nia antaŭa epokfara deklaro, al progresema batalo kontraŭ seksismo, mizogineco kaj PIVeco kaj al la fina venko de la *political correctness*.

1. Tio estas malbona

Tremolfolio, kaprina vosto, virina lango — jen tri aĵoj, senĉese moviĝantaj.

Pli bone dorno en piedo, ol virinaĉo en la hejmo.

Por virin' en nerva krizo plej kuracas la bastono.

Ho, bona Dio, prenu mian edzinon, mian ĉevalon lasu.

(tradukite de MDG el la Savoja dialekto)

Kokin' ne estas birdo, virin' ne estas homo.

Pli bone inciti hundon, ol virinon.

Haro longa — lango pli longa eĉ.

Tri virinoj 'stas bazaro, sep virinoj 'stas foiro.

(tradukite de MDG el la rusa lingvo)

2. Tio estas bona

Virino bezonas viron, same kiel kapdoloron.

Amo estas io belega. Multaj viroj jam multe legis pri tio.

Iuj aferoj estas tiel simplaj, ke eĉ viro povas ilin kompreni.

(tradukite de MDG el la germana lingvo)

Rimarkoj de la tradukinto. Konforme al elementa principo de intelekta honesteco, publikigo de teksto nepre inkludas informojn pri ĝia origino, kunteksto ks. Mi do precizigas, ke :

1° la du unuaj serioj (la malbonaĵoj) troviĝas en libroj pri folkloro kaj spegulas la krudecon kaj malsaĝon de niaj prapatroj-kamparanoj.

2° la dua serio (la bonaĵoj) estis afiŝita en la 21-a jarcento de nia erao en la Domo de la Naturamikoj de la urbo Grindelvaldo, Berna Kantono, Svislando. Tiuj eldiroj spegulas la altan inteligentecon, la subtilan humuron kaj la beletrajn kapablojn de la niaepokaj feminist(in)oj.

LKK-bis

Gazetoj:

Sennaciulo, julio. "Ĉu laborista SAT devos maldungi sian solan laboriston?" skribas la Plenumkomitato de SAT. Tiu novaĵo ne estas pli gaja ol malapero de gazeto. Ĉar ni ĉiam provis solidari kun ŝanceliĝanta gazeto, ni do, almenaŭ morale solidaras kun SAT. Tiuj, kiuj povas plie solidari mone estos nedubeble bonvenaj.

Esperanto aktuell 2006/3. "Germana Esperanto-Asocio fariĝis 100-jara – kaj ni festis. Homo meze atingas aĝon de 80 jaroj, entreprenoj meze nur malpli ol kvin jarojn. Unu generacio kovras proksimume 30 jarojn kaj ie mortis antaŭ kelkaj tagoj 178-jara testudo. Tio estas 176 jaroj pli ol havis la urso Bruno je ĝia tragika fino en la bavara montaro." skribas la redaktoro Alfred Schubert. Do ne nur LKK scias humure trakti seriozajn temojn. Gratulojn!

Esperanto-info, n° 60 reproduktas la belan koloran kovrilpaĝon de nia antaŭa numero. Dankon. Sed ve LKK ne reguke "alihaŭtiĝos"; cetere kiel diris Zaza "senlanigu, sed ne senhaŭtiĝu"!

Ĉiam riĉaj kaj utilaj informoj. Ni nur bedaŭras la aperigon de francaj kanzonoj fuŝe tradukitaj. Oj, amikoj rilatu kun kompetentuloj...

Monato, julio. Amuza enkonduko-artikolo de la ĉefo, Stefan Maul, pri "Ŝpar-hoteloj" kaj trista informo pri la morto, nur 46-jara, de Izabel Santiago, kiu i.a. prizorgis la rubrikojn *Kuirado, Mozaiko* kaj *Scienco*.

Infantravivaĵoj

aŭtobiografia rakonto

Armela LeQuint

Komunikoj:

14-a Internacia E-o-semajno de la kulturo kaj turismo, La Pineda (Tarragona), Hispanio 24/9 al 1/10/2006. Koresponda adreso: Luis Serrano Pérez, Apartat 423. ES-08200 Sabadell (Barcelona) Hispanio. Rete <luis_serrano@mixmail.com>.

Aliĝkotizo: 25 € (senpage por junuloj ĝis 25)

Kompleta pensiono: 30 € en dulita ĉambro po persono kaj tago (40 en unulita).

33a Kataluna Kongreso, Amposta (Montsià), 8an, 9an kaj 10an de decembro 2006. Rilate al la muziko: la okcitana kantisto Joan-Marc Leclercq (JoMo) kun sia repertuaro en 22 lingvoj, kaj la grupo Kaj Tiel Plu kiu proponos al vi kvalitan koncerton surbaze de tradiciaj kaj mezepokaj kantoj kaj dancoj.

Adreso: Apartat 1008, 08200 Sabadell. Vi povas aliĝi rete <www.esperanto.cat>

Respondo al la krucenigmo por pigruloj en la antaŭa numero

			R		N	E	K
		H	E	N	E	R	O
		A	P	U	D	A	N
		M	E	M	O	R	O
		S	K	E	M	O	N
	S	T	I	R	I	N	T
K	U	R	S	O	N	T	A
E	R	O	T	N	E	A	J

Ĵus aperis:

Diccionari Català-Esperanto. Ĝin eldonis Barcelona Esperanto-Centro kaj ĝin verkis Luis Serrano kaj Santiago Torné. Formato 20 x 14 cm., 271 paĝoj. Ĝis nun la plej kompleta kaj preciza vortaro kataluna-esperanta; ĝi enhavas pli ol 20.000 vortojn. Esenca verko por getradukistoj. Prezo 16 € inkluzivas la sendokoston.

Mendon: Barcelona Esperanto-Centro, Bassegoda 40, 3°, 1a, ES-08028 Barcelona.

(Recenzo far Sire aperos en la venonta LKK)

Kun Diablo en la korpo, Raymond Radiguet, Prozo tradukita de Michel Duc Goninaz, Mondial, 2006. Ĉefverko de amromano, modelo de klasika stilo kaj grava mejloŝtono survoje al renovigo de la romana ĝenro franclingva. Prezo: 12.90 EUR.

(recenzo de ĴLP aperis en La Sago. Tamen eksciu, ke jen leginda libro, ĉe valora eldonejo!)

La vintra fabelo, de Ŝekspiro, en traduko de Humphrey Tonkin. Eldonis UEA, 2006, 154 paĝoj, prezo 14,10 €.

Mi ne siatempe parolis pri *La vivo de Henriko Kvina*, de la samaj aŭtoro kaj tradukisto. Tion mi provos fari en la venonta numero.

Zhi Bing

纸兵

马鲁尔·德·赛布拉 / 著
高 柳 邓 露 / 译

团 结 出 版 社

La ĉi-supra bildo estas la kovrilo de la ĉina eldono de la romano de Manuel de Seabra "La armeoj de Paluzie". Zhi Bing, laŭlitere tradukita, signifas simple "Paperaj soldatoj". La libro estas tre bele eldonita, kun multnombraj notoj kaj 49 paĝoj da ilustraĵoj pri la epoko en kiu okazas la romano (la unuaj jaroj de la dudeka jarcento). La libro aperis en 2003, ĉe eldonejo Tuanje, en Shashi. Ĝin tradukis samideano Deng Lu.

La Malemuloj al la Universala Kongreso

La traduko de la ĉefverko de Giovanni Verga, "La Malemuloj" (I Malavoglia), estas jam presata ĉe Edistudio; tradukis kaj prinotis Giancarlo Rinaldo, Anselmo Ruffatti, Paola Tosato; kunreviziis Filippo Franceschi kaj Carlo Minnaja. Prezo: 18 eŭroj.

La libro estis prezentita dum la UK en Florenco krom dum la "aŭtoraj duonhoroj" ankaŭ ene de programo dediĉita al la agadoj en Italio sub la titolo "Italoj literaturas". De Verga aperis ĝis nun, antaŭ pli ol duonjarcento, nur la novelo "Kamparana Kavalireco". La romano nun aperanta konsiste pliigas la internacian videblecon de la granda sicilia verkisto.

La KancerKliniko-bis

La Ondo de Esperanto denove invitas ĉiujn dezirantojn partopreni en la tradicia literatura konkurso Liro. Liro-2006 havas kvin branĉojn.

1. Originala prozo.
2. Originala poezio.
3. Traduka poezio: Porinfanaj poemoj de Agnija Barto, okaze de ŝia 100-jara jubileo.
4. Traduka prozo (el la rusa lingvo): "Medvedj na vojevodstve" de Miĥail Saltykov-Ŝĉedrin.
5. Traduka prozo (el la angla lingvo): "A diagnosis of death" de Ambrose Bierce.

En la branĉoj 1–3 oni rajtas partopreni per ne pli ol tri verkoj. Sendu kvar tajpitajn, komputile kompostitajn aŭ klare skribitajn ekzemplerojn de la konkursaĵo al la sekretario de Liro, Halina Gorecka (RU-236039 Kaliningrad, ab. ja. 1205, Ruslando). La konkursaĵoj devos atingi la organizantojn antaŭ 15 okt 2006.

Subskribu vian konkursaĵon per pseŭdonimo kaj aldonu slipon kun indiko de la pseŭdonimo, aŭtenta nomo kaj poŝta adreso. Oni povas sendi la tekstojn kaj slipojn ankaŭ rete, en apartaj mesaĝoj, al la adreso <sezonoj@yahoo.com>. Oni ne rajtas sendi verkojn, kiuj estis publikigitaj aŭ premiitaj en aliaj konkursoj.

La originalajn tekstojn de la tradukendaj verkoj petu ĉe la sekretario kontraŭ afrankita koverto (por Ruslando) aŭ internacia respondkupono. La elektronikaj tekstoj estas elŝuteblaj ĉe<http://www.esperanto.org/Ondo/Ind-liro.htm>

La laŭreatoj ricevos diplomojn kaj libropremiojn. La rezulto estos anoncita je la Zamenhofa Tago 2006. La organizanto ĝis 1 jan 2009 havos la ekskluzivan rajton de la unua publikigo de la ricevitaj konkursaĵoj en La Ondo de Esperanto kaj elektronike. La kopirajto restas ĉe la aŭtoro, kiu konsentas cedi ĝin senpage al la organizanto en okazo de libroforma eldono.

Letero (anonima):

Moŝta redaktoro, (dank', dank'!)

estas mia sento ke LKK estas la sola E-lingva periodaĵo, kiu kuraĝus aperigi la ĉi-suban pastiĉon. Se tamen ĝi ne aperos, mi povas kompreni: en nia nana mondo ni nek fikas, nek kacas, nek piĉas, sed ja fekas, kakas kaj pisas (sur nin mem).

Ĉar kaj mi kaj la ino al kiu la "poemo" estas dediĉita estas konataj figuroj inter esperantistoj, ni preferas konservi nian anonimecon.

Kun bondeziroj,

X (tie estas nomo, kiun mi ne konas, sed ĉar mi ne scias ĉu tiu nomo estas pseŭdonimo...)

Ho, mia kac'!

al g.h.

Ho, mia kac', fariĝu pli impeta,
El pantalon' eliru kun minac',
Ĉar vin atendas piĉo fikopreta,
Ho, mia kac'!

Ho, mia kac'! Post longa sinpreparo
Aliru nun al la humida spac'
Kaj estu preta por l'ekstaza faro,
Ho mia kac'!

Kiom da edzinoj ?

Gbeglo Koffi

Homoj vivas nun nesolaj. Iuj havas amik(in)ojn, aliaj kunul(in)ojn, ceteraj konkub(in)o(j)n ktp. Iuj el tiuj rilatoj estas farataj leĝe kaj jen homoj fariĝas geedzoj : unu viro kaj unu virino leĝe estas ligitaj. Nun kiom da edzoj havu virino kaj kiom da edzinoj havu viro ? La respondo al tiu ĉi demando dependas de la loko, kie oni estas. Kio estas preskaŭ komuna al ĉiuj lokoj, tio estas, ke virino ne havas samtempe plurajn edzojn; ŝi devas divorci kun la unua edzo, antaŭ ol edziniĝi al alia. Ĉe la viro la afero estas tute alia : en iuj lokoj viroj rajtas havi plurajn edzinojn samtempe, dum en aliaj lokoj nur unu. La temo "kiom da edzinoj" koncernas ambaŭ lokojn.

Kiom estas la diferenco inter la aĝoj de geedzoj ? Ne estas fiksa nombro, sed tio varias de nul ĝis pli ol 30 jaroj. Ofte la viroj estas pliaĝaj ol la virinoj. Kio ofte rimarkiĝas, tio estas, ke la geedzoj estas samgeneraciaj. Tiel la aĝdiferenco ne transiras 10. Okazas, ke unua homo edzece ligiĝas kun dua, kies aĝo estas tiu de fil(in)o de la unua au de ties samgeneraciulo. Ĉu tio rekomendindas ? Respondas homoj troviĝantaj en tiuj ĉi situacioj.

Virinoj ofte senedzaj aŭ vidvinoj ŝatas havi partneron pli ol dek jarojn malpli aĝajn ol ili. Ankaŭ viroj faras tiel, sed ne nur senedzinaj aŭ vidvoj, sed ankaŭ edzoj. Tiuj viroj kaj virinoj respondas, ke la pli juna korpo fortigas ilin. Tio similas al rimarko en gazeto amerika, kies nomo estas nun ne memorata : "viro kiu edziĝas kun virino pli juna vivas pli longe ol tiu, kiu edziĝas kun virino malpli juna". Tio ĉi ne estas leĝo, sed simpla observo, kiu vere ne validas ĉe ĉiuj homoj. Do, viroj, kiuj nun fianĉiĝas kun virinoj pli aĝaj ol ili, ne forkuru de siaj amatinoj. Unu el tiaj viroj reagis :"De homoj pli aĝaj ol ni ni lernas multon. Tial ĉi mi preferas edziĝi kun virino pli aĝa ol mi, ĉar ŝi respektoplene vivos kun mi; plie nunaj junulinoj estas tiom monavidaj, ke neniom da respekto estas en ili, kaj nur la monon de la edzo ili celas". Tuj venis rebato de virino :"Mia edzo estu multajn jarojn pli aĝa ol mi. Ne nur el lia vivsperto mi profitos, sed ankaŭ el lia seriozeco. Tiaj viroj ne estas flirtemaj, do ne havos kaŝajn sekspartnerojn". Nun, kiu pravas ? Homoj pripensu la aferon, kaj ĉiu klopodu trovi ion, kio konvenas al li/ŝi.

Sadjo estas viro nun kvardek-kvin-jara. Lia edzino estas kvardek-du-jara. La geedzoj havas tri filojn kaj kvar filinojn. Ĉiu el tiuj gefiloj estas pli ol dudek-du-jara. Ankaŭ Sadjo pripensas la suprajn vortojn. Li ofte babiladas kun homoj de malsamaj generacioj. De ili li kaptas multon por sia vivado. Ankaŭ tiajn aferojn li trovas ĉe samgeneraciuloj. Li pripensas : "Nun, mi vivas kun samgeneracia virino. Nia sciaro estas horizontala. Miaj rilatoj kun homo de alia generacio unuflanke vertikaligas mian sciaron. Ĉu tio ĉi ne vertikaliĝas ankaŭ en la alia flanko ? Kiom sufiĉa estas mia sciaro kun samgeneracia edzino, ne tiom ĝi estas kun aliaj homoj de malsamaj generacioj. Mi do bezonas havi edzinojn de la aliaj flankoj. Mia nuna edzino estas 42-jara. Nun mi havu duan kun maksimume 20 jaroj. Kiam mi estos 52-jara mi havos trian kun ĉirkaŭ 65 jaroj. Tiel mi lernos de tri generacioj. Certe mi faros malpli da eraroj, kaj akiros pli da saĝo. Pliaj aferoj koncernas la zorgadon de niaj gefiloj pri ni. Nun preskaŭ ĉiuj ne plu vivas kun ni en la domo, kaj jen ni mem, la gepatroj devas zorgi pri ni. Ofte mia edzino vizitas gefilojn niajn, ĉe kiuj ŝi restas plurajn semajnojn. Ion tian mi neniam faras. Mi eĉ aŭdis gefilojn deklari, ke kiam maljuniĝos la patrino, ili restigos ŝin ĉe si. Ion tian ili neniam diras al mi. Tamen ili asertas, ke ili disponigos al mi monon por manĝoj kaj ceteraĵoj. Kiam mi estos maljuna, kiu prizorgos min? Certe tiam mi bezonos homojn, kiuj vere amos min, kaj ege kompatos min. Tiuj amo kaj kompato troviĝas ne en ĉiuj homoj, sed nur en gefiloj miaj. Ĉar miaj unuaj estos for de mi, necesos, ke mi havos pliajn gefilojn. Tial ĉi necesas, ke mi havu duan edzinon pli junan. De ŝi mi havu gefilojn, kiuj restos kun mi dum miaj maljunecaj tagoj.". Ĉu pravas Sadjo ?

Loĝantoj de landoj kun nur monogamio permesata tuj rifuzos la opiniojn de Sadjo. Ĉar viroj tieaj havas kaŝe amatinojn, ili do provu la proponon de Sadjo : unu amatinon sube, kaj alian supre. Dume, en landoj kun poligamio permesata, ne estas problemo. Dum unu estas kun la edzino samgeneracia, oni havu unu sube kaj alian supre. Havo de pliaj gefiloj dum la maljunecaj tagoj fariĝas necesa. "Strange" ni ne anatemu Sadjon. Ni estas ĉirkaŭataj de relativaĵoj, kaj tial ĉi ĉiam eksperimentas ĝis la fino de nia vivo.

La respondon al la demando "kiom da edzinoj" tiel donis Sadjo. Ties regulo estas nun klara al ĉiu :"Viro devas havi tri edzinojn en landoj kie poligamio ne estas malpermesata. La unua estas samgeneracia, kaj ŝin li havu en sia juneco. Kiam la viro havas pli ol kvardek jarojn, li havas duan edzinon, kies aĝo estas ĉirkaŭ 20 jaroj. Tiu ĉi juna edzino naskas gefilojn, maksimume du. La viro vivu iom longe kun ambaŭ edzinoj, kaj kiam li estas pli ol 50-jara li havas trian edzinon kies aĝo ĉirkaŭas sesdekon. Tiu ĉi edzino jam trafita de menopaŭzo ne nasku gefilojn. Tiu ĉi edzo nun kun aĝo de minimume 60 jaroj vivas kun tri edzinoj : la samgeneracia, la pli juna, kaj la pli maljuna. La tri edzinoj ne vivas en la sama domo. La edzo vivas kun la unua edzino, dum li de tempo al tempo restu kun la aliaj. Kun la paso de la tempo, la plej juna edzino kun siaj gefiloj (maksimume du) prizorgas la edzon tiam maljunan, dum la aliaj edzinoj maljunaj prizorgas iliaj respektivaj gefiloj"

La Adiaŭa Ruĝa Karto de Zizu

Michael Sedgley

Mi nun skribas nur du tagojn post la finalo de la Monda Ĉampioneco de Futbalo en Germanio de 2006, la 17-a en la historio. Ankoraŭ ne tute klaras, kial Zinedine Zidane, la kapitano de la teamo de Francio, forte kapbatis, ne dum la ludado sed sur la ludejo, kiam la ludo momente haltis, la bruston de la itala defendanto Materazzi nur ĉ. 10 minutojn antaŭ la fino de la aldona periodo de 30 minutoj, kiam la duma rezulto ankoraŭ estis egala, 1-1, kaj same proksime al la fino de sia gloroplena internacia kariero, despli malfacile ekspklikeble ĉar li estus ankoraŭ povinta kontribui al eventuala francia venko, kiu estus doninta al Francio la ĉampionecon la duan fojon en la historio de tiu plej grava, plej prestiĝa turniro de futbalo en la mondo, kiu okazas nur unu fojon en kvar jaroj. Televide la tuta mondo (escepte de tiuj, kiuj ne havis okazon spekti, kaj de la sorĉkadavroj [pardonu min, ke mi permesas min iomete ŝerci], kiuj ne havas intereson al futbalo) vidis nur la videblan parton de tiu sceno. Bedaŭrinde nur ambaŭ rektaj roluloj en tiu incidento rekte perceptis la sonan parton. Sed la tuta mondo (same difinite kiel supre) havas neniun dubon, ke Materazzi elbuŝigis ion, kiu tiel kolerigis la heroon en sia lasta plej grava batalo, ke li elektis forĵeti gloran finon de sia glora kariero por venĝiĝi pro netolerebla insulto, kies celo, plej probable, se pensi logike, estis ĝuste provoki tian reagon.

Multaj, inklude la arbitraciantaro, kompreneble, aŭtomate juĝis, ke Zidane estis punenda. Li estis forigita de la matĉo sen eblo defendi sin, ekspliki "kial". Tio jam delonge fariĝis "la leĝo" en futbalo. Oni senescepte kulpigas tiujn, kiuj reagas per eĉ iomete da fizika forto, dum la provokantoj enkape gratulas sin, ke ili atingis sian celon.

Unu el la ĉefaj devizoj de FIFA (Federacio Internacia de Futbalo Asocia) estas "Lojala Ludo" (aŭ "Honesta Ludo" se vi, la leganto, persone malŝatas, kiel multaj nefrancaparolantaj esperantistoj, francadevenajn esperantajn vortojn kaj preferas kisi la postaĵon de la angla) (angle: "Fair Play"). Pro la principo reprezentita de tiu devizo, al Zidane estis donita ruĝan karton.

Sed samtempe kaj FIFA kaj UEFA (Unio de Eŭropaj Futbalaj Asocioj) kaj aliaj regionaj kaj landaj asocioj de futbalo grandskale batalas kontraŭ rasismo en sia sporto. La devizo por tio estas "Ni diru "Ne!" al Rasismo" (angle: "No to Racism"). Jam delonge, aŭdataj rasismaj vortoj, ĉu elbuŝataj de rektaj partoprenantoj aŭ de spektantoj, estas severe punataj ĉe ĉiuj niveloj kiel parto de multaj klopodoj purigi la sporton futbalon je tiu hontenda makulo. Sporto fariĝis avangardo en la pli ampleksaj klopodoj batali kontraŭ rasismo en ĉiuj facetoj de socio. Kaj multaj taksas, ke la situacio fariĝas iom post iom pli bona kvankam estos necese pacience kaj firme longe daŭrigi tiajn klopodojn por havi esperon vere elradikigi tiun hontendaĵon, precipe en iuj landoj, kiuj ankoraŭ ne multe progresis en la direkto de rasaj pluralismo kaj egaleco, ĉefe pro malesto de multaj homoj de aliaj rasoj ol tiu de la vasta plimulto de la loĝantaro.

Nu, ŝajnas al mi, kaj probable al multaj aliaj, ke ofte ekzistas ne malmulte da maljusteco kaj kontraŭdireco en apliko de la principoj de tiuj du supremenciitaj devizoj. Iuj persiste uzas esprimojn de rasismo, parte por kontentigi sian neandertalan psikon sed ankaŭ parte cele al kolerigo ĝis provoko de ago punendan laŭ la principo "Lojala Ludo". Tiaj esprimoj ne ĉiam konsistas el vortoj. Spektantoj foje eĉ ĵetas bananoŝelojn sur la ludgazonon kaj faras sonojn, imitantajn tiuj de goriloj kaj simioj kaj iliaj aliaj parencoj.

Apliko de tiuj du principoj devus esti pli unueca. Oni devus eĉ pli severe puni la provokanton ol la viktimon, kiu momente perdis regon de siaj emocioj pro netolerebla insulto. Nur tiam povos esti justeco en sporto. La uzo de fizika forto kontraŭ la provokinto preskaŭ neniam estas tiel severa, ke la provokinto vere vundiĝas. Tiuj aĉuloj teatre falas sur la grundon kaj ŝajnigas agonion. Oni jam komencis puni atakantojn, kiuj intence falas en la "punaero" eĉ se defendantoj nur "forte spiras sur ilin". Oni rekonas, ke teatraĵoj en futbalo estas punendaj ĉar ili kontraŭas la principon "Lojala Ludo".

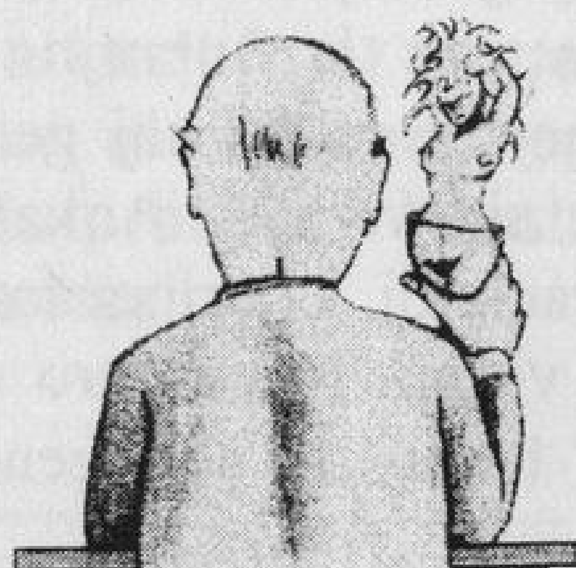
En la incidento de la ruĝa karto por Zidane, Materazzi jam iomete publike eksplikis, kia konversacio estis inter ili, almenaŭ unue. Li jam publike rekonis, ke post kiam Zidane sprite diris al li post multe da tirado de sia ĉemizo fare de li dum plenaj sekundoj, "Se vi tiel volas havi mian ĉemizon, atendu ĝis la fino de la matĉo. Mi volonte donos al vi!" Nu, tio ne estas provoko! Tio estas sprito, kio akcepteblas, eĉ devus esti bonvena, en civilizita socio, ankaŭ sur sporttereno. Materazzi jam publike agnoskis, ke li, koleriĝinta pro tiu sprito kaj pro "la aroganta sinteno de Zidane", diris ion insulta, sed li ne volis konfesi, kion li diris, kaj provis pravigi sin, dirante, ke estis io, kion oni ĉiutage aŭdas kaj kio tute ne gravas, kvazaŭ ĝi ne estus tiel insulta, ke Zidane rajtus tiel ekstreme reagi. Strangas, ke li ne konfesis, ekzakte kion li diris, por ke la mondo povu mem juĝi pri tio.

Mi ne kulpigas la arbitraciantojn. Ili ne povis fari alie. Zidane devis esti punita tuj. Sed se tio estos la fino de la historieto, justeco ploros. Post tiaj incidentoj oni devas detale esplori la tutan veron de la ĉeno de kaŭzo kaj efiko. Laŭ mi la kaŭzo devus esti eĉ pli severe punita ol la efiko. Nur tiel ni povos havi esperon elradikigi malĝentlemanan, por ne uzi pli fortan esprimon, konduton en futbalo, kies plej ekstrema formo estas rasismaj provokoj.

Samtempe estus bona ideo pli severe puni ĉiujn uzojn de la mano kontraŭ la kontraŭuloj. La manoj, escepte tiuj de la goluloj, ne havu rolon en futbalo. Donu ruĝan karton pro eĉ iometa tiro de vestaĵoj. Donu ruĝan karton kiam ludanto ŝovas sian manon en la vizaĝon, eĉ en la okulojn, de la kunluktanto. Maljusta uzo de kubuto jam estas severe punata kiam konstatata. Sed troega misuzo de mano plu regnas, bedaŭrinde.

Espereble pro la multego de atento, kiun ĉi tiu incidento tiris al si, finfine oni komencos serioze provi forigi tiajn malkulojn de unu el la plej belaj sportoj sur la terglobo, kiu entuziasmegigas la plej grandan kvanton da homoj inter ĉiuj sportoj, precipe unu fojon ciujn kvar jarojn...

Noto: *La aŭtoro de la artikolo estas membro de Monda Esperanta Ligo por Sporto*

Bohdan-Ihor Antoniĉ

(1909-1937)

elukrainigis ***Gennadij Turkov***

Kverko-profeto

Neĝ' bluas sub la suna ardo,
neĝ' verdas sub la lum' de l' lun'.
Ĉi kverko 'stas aŭgura arbo
kun kurba lirsimila trunk'.

Neĝ' cindras dum vesper' grizmoma,
matene – flamas neĝa bunt':
torentas en neĝregnon oran
sangfluoj el ĉiela vund'.

Nur kverko, flaŭrdelfen', naĝiras
tra blanka mar' kaj dum la driv'
per liro mortotukon ŝiras,
profeto de la viva viv'!

Vilaĝo

Bovinoj preĝas al la suno
flam-papavece leviĝanta.
Minciĝas poplo en la lumo,
kvazaŭ fariĝus bird' la planto.

La lun' dis Ĉaro* disjungitas
sur la ĉiel' kanabkolora.
Al for laŭ krest' arbara glitas
striet' de fumo pale ora.

De mont' acerfolioj flugas.
Lulil'. Ŝpinad'. Kokkrio laŭta.
En valon nova tago fluas
kiel en tason freŝa lakto.

* Tiel ukrainoj nomas la Grandan Ursinon.

Ars poetica, II, 3

Senkanta tag'
por mi 'stas plag',
kiel obskur'
por la okul'.

Senkanta tag'
por mi 'stas plag',
kvazaŭ tumul',
ĉi mortangul'.

Senkanta tag'
por mi 'stas plag':
miraĝ'-insul'
en trompnebul'.

Ĉiela don'
estas la kon',
ke ĉiu tag' –
da kantoj stak'!

SPES (Espero)

Kiam ĉirkaŭe nokt' obskuras,
muelŝtonece l' viv' torturas,
kaj en la kor' – sufero,
alvenas vi,
espero.

Sortorideton vi donacas
kaj poiome nin kuracas,
heliĝas atmosfero. –
Lumu al ni,
espero.

Kiam la frunton kovras spleno,
l' animo plenas je veneno –
kun freŝo kaj tenero
flugu al ni,
espero.

Kiam pri l' vojo mankas fido,
la sun' perdiĝas el la vido,
kaj en la kor' – despero,
alvenas vi,
espero,
Dia ido!

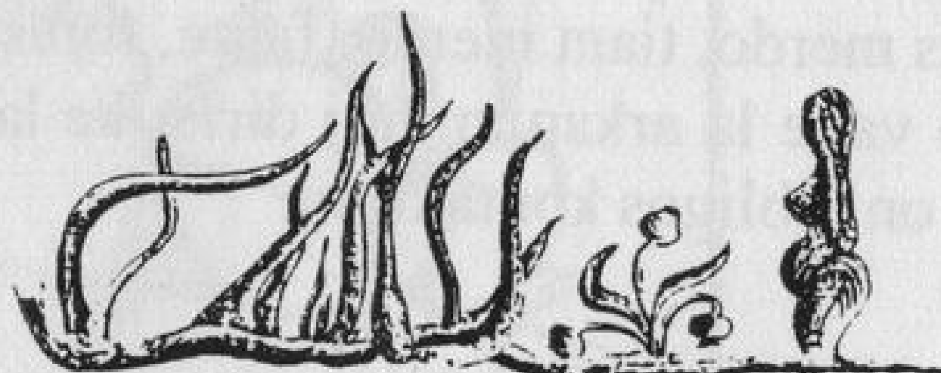
Naiveco

Ĉu iu priatentas,
ke versojn mi komponas?
Ĉu ili mavas, bonas –
por ili indiferentas.

Ĉu iu iom miras,
ke rimojn mi eltrovas?
Mi diri nuron povas:
Di-faroj min inspiras!

Por veni en feliĉon –
enkoran harmonion,
ĉielon kaj raviĝon
mi volas, pli – nenion!

Ĉu bonas tag', ĉu mavas –
kvietas, mildas pensoj.
Al io gloron havas
naivaj miaj versoj.

Momentum cum Deo
(Momento kun Dio)

O kiel al ni malfacilas
ĉi-vive trovadi momentojn,
en kiuj forgesi l' rutinon
kaj alten flugigi la sentojn.

Ĉar logas, ĉar tiras, ĉar tentas,
ĉar tenas eterna kaptil' –
la mond', kiu ĉarmojn prezentas
kaj vokas al trompa azil'.

Ĉi mond' multkolora, torenta,
kun ofte ŝanĝata vitrin'
ekfaras eĉ min malprudenta,
aroge venante ĉe min.

O kiel al ni malfacilas
forgesi, forjeti l' rutinon,
solece, almenaŭ kurttempe,
demandi kaj aŭdi nur Dion.

Amen

Fadintas jam akord',
nur – l' eĥo efemera...
Fino de ĉio – mort',
malklara kaj mistera.

Kaj trist-, kaj ĝojkulmin'
nun iĝas iluzio.
Do, kiel fluton, min
en ujon metas Dio.

Jam finis kanti ĥor',
kaj ne plu vibras kordoj.
Finkantos tion kor',
kion ne diris vortoj.

Ke kantu kor' – ŝanĝig'
de ĝi estu ĉiame!
Necesas por feliĉ'
la harmonio. Amen.

La insulo Zizo

Jurij VYNNYĈUK

I

Apud Arkanumio sur la insulo Zizo vivas pepantaj hundoj. Tiuj ĉi raraj bestoj sidas sur brancoj kaj kantas kiel birdoj. Ili ankaŭ metas ovojn, sed neniam nestas; ili lasas ovojn forfali de-sub la lanecaj vostoj kaj frapi teren ie ajn. Ĉar la ovoj trafas en fekaĵon, per kiu la hundoj malpurigis ĉion ĉirkaŭe, ili ne disbatiĝas kaj paceme elvarmiĝas en ekskrementoj. Fine, la ovoj diferencas de ĉiuj aliaj per vila ovŝelo. Tenante la ovon ĉe orelo oni povas ekaŭdi, kiel iu kadavraĵaĉo ĝemas kaj svarmas.

La tuta insulo estas, nome, fekaĵamaso, kiu merdigis pratempan fekaĵon kaj sekve aperis laŭsence la merda insulo kun merda vidaĵo de l' merda koloro. Interese, ke la ĉielo super la insulo havas tipan merdetan koloron. Kaj la arboj, sur kiuj sidas la hundoj, estas, fakte, altaj merdamasoj, el kiuj la naturo-patrino kreis verajn majstroverkojn.

Dum miljaroj eĉ en tiu absurda produkto kiel merdo, vivo povas embriiĝi. Tio jam estas pruvita. Sed sur la insulo Zizo ni vidas efektivan apoteozon de la Merda Renesanco. Ĉio, absolute ĉio, havas tie ĉi merdan koloron kun ĉiuj ĝiaj nuancoj.

Ĝis nelonge nia gazetaro evitis fekaĵajn eldirojn, kaj la koloroj de la insulo Zizo estis prezentataj kiel mielaj. Kvankam, ankaŭ mielo ja estas la sama ekskremento, nur abela.

Kiam mi, postsekvante du belajn arkanuminojn, venis al la insulo, mi estis impresita, ke merdo posedas tiun odoraron. Mi flaris florojn, arbobranĉojn, merdajn papilietojn – kaj ĉio ĉi havis propran, ne kompareblan kun iu alia, aromon. Unuafoje mi sentis la merdon en ĝia origineco, sen aldono de aliaj odoroj. En tio ĉi estis io festena kaj solena. Mi ekkonis esencon de l'merdo, ĝian naturon kaj grandan estontecon, kiu estis kaŝita en ĝia profundeco.

Ni promenis tra la insulo kaj ĝuis miraklajn vidaĵojn. La arkanuminoj proponis demeti ŝuojn kaj mi kun plezuro sekvis ilian ekzemplon. Nenie sur la tero, krom la insulo Zizo, la homo povas farti sin tiel libere kaj senkateniĝinte, ĉar nur tie ĉi ne ekzistas danĝero ŝtupi en fekaĵon – ja la tuta ĉirkaŭaĵo estas merdo. Nur tie ĉi la perspektivo esti ĉirkaŭfekigita vin timigas ne pli, ol ĉe ni – trovi vin sub suna pluveto.

La arkanuminoj estis kunlaborantoj de akademia institucio kaj pacience klarigis al mi ĉion.

– Ni nun laboras je grava eltrovo, kiun oni nomas "malfekigado", – rakontis ili. – Do, transformado de produktoj en merdon estas konata al ĉiuj. Sed kiel atingi la kontraŭan rezulton – tion scias neniu. Profesoro Gropo proponis per la speciala ilo pumpi la fekaĵon tien, de kie ĝi eliĝis. Laŭ lia kalkulo, post kelkaj horoj el buŝo devas aperi nutraĵo. Profesoro Postaĵul pruvis, ke ĉi metodo havas unu mankon – ĉiuj nutraĵoj elbuŝiĝos ne kiel apartaj produktoj, sed per densa maĉigita maso, kio kompreneble, tre malpliigas la efekton de malfekigado. Nun ĉi tion oni nomas kiel teorio de Postaĵul-Gropo. Aŭ inverse.

– Kaj nun, ĉu esplorado restis sur la sama nivelo?

– Kontraŭe. Ĉe ni jam funkcias potencaj merd-centraloj, kie specialaj maŝinoj merdon transformigas en nutraĵon. Dume ni elportas la produktaĵon en evoluantajn landojn. Aparte, en vian.

– Kial tiel?

– Vidu, ĉi nutraĵoj ne koincidas kun niaj postuloj. Aparte, oni dume ne povas forigi ilian ioman merd-aromon. Ĉu vi efektive neniam gustumiś ilin? Ni ja sendis ilin kiel human-helpo.

– Malfeliĉe, neniam. Oni distribuas human-helpon inter malriĉa loĝantaro, al kiu mi ne apartenas.

– Por malriĉuloj ni ne avaras eĉ merdon. Verdire, ni uzas ekskrementojn ankaŭ en arkitekturo. Bruligante ĝin oni produktas bonegajn brikojn kaj tegolojn. Oni faras ankaŭ potojn, tasojn kaj telerojn. Merdo, miksita kun gruzo, ideale anstataŭigas asfalton. Niajn elektro-centralojn funkciigas nur merdo. Antaŭ nelonge profesoro Furziĉ elfekigis la pacan atomon. Iuj lertuloj el fekaĵo distiligas brandon. Unuvorte, en ĉiuj sferoj de nia vivo okazis vera merda revolucio. Ne vane ankoraŭ Plinio diris: "In cacatus veritas!", tio estas "En merdo estas la vero!"

Kvazaŭ pravigante miajn vortojn ambaŭ arkanuminoj kaŭris kaj metis du beletajn amasetojn. La unua aspektis kial Pentagono, la alia similis al la Babelturo. Eble aliloke tiu vidaĵo kolerigus min, sed tie ĉi mi akceptis ĉion gaje kaj kun admiro. Mi eĉ diru, ke ankaŭ mi ekdeziris same marki mian restadon sur la insulo per simila memoraĵo, sed mi ne kuraĝis konkursi kun ilia arkitektura majstreco.

Por pli detale esplori la insulon, mi petis la arkanuminojn lasi min sole kun merdo por unu semajno.

Tre rapide mi komprenis, kiam ĉio estas merdo, tiam merdo, fakte, forestas. Kaj se la merdo forestas – tio signifas pri la plej perfekta teritorio sur la planedo. Ne vane la arkanuminoj diris, ke la merda insulo estas maso, jam kreita por logika pensado, kun kiu en proksima estonteco oni ebligos kontaktojn.

II

Ĉio okazis antaŭ miaj okuloj. Dum la unua tago, lunde, la merdo ekbobelis, de ĉiu krevinta bobelo eliĝis supreniranta merda nubeto. La pepantaj hundoj maltrankvile saltis tra branĉoj kaj ternis, kiam la nubetoj proksimiĝis al la nazoj. De tempo al tempo ili piedmontris al mi kaj severe brilis per la okuloj. Al ili, eble, ŝajnis, ke mi kulpas pri tiu okazaĵo.

Dum la dua tago, marde, la tuta insulo bolegis, kiel patego kun kaĉo. Fiodoris tiel, kvazaŭ mil arkanumiaj akademianoj furzis samtempe. Eĉ la hundoj ŝtopigis la nazojn per la piedoj kaj la vostoj kaj jam penis feki pli malofte.

Mi ja trovis nenion pli saĝan, ol fekplenigi la pantalonojn, kaj nun mi simple ĝuegis karan al mia koro odoron. Oni rajtas diri ion ajn, sed nia nacia merdo ne nur ne malgajnas al la plej bonaj okcidentaj ekzempleroj, sed en apartaj kazoj ĝi eĉ superas ilin kiel per la neripetebla aromo, kiu nepre, kvazaŭ legenda Jevŝan[i]-herbo memorigas vin pri la forlasita hejmo, tiel ankaŭ per sia delikata kaŝtana koloro, kiu reeĥas al vi en konata kanto "Denove kaŝtanoj floras"[ii].

Nur tiam mi komprenis, kiomgrade ni subtaksas nian ukrainan fekaĵon, neniam samnivele respektas ĝin kun tiuj sendubaj atingoj de nia kulturo, kiel barĉo, varenikoj, pork-lardo, kolbaso kaj kiŝko[iii]. Mi jam ne tuŝas spiritajn akiraĵojn, ĉar merdo ja estas materia kulturo, malgraŭ ĝi iomgrade apartenas al la spirita kulturo, disvastigante ĉirkaŭ si originan spiriton aŭ, se vi volas, aŭron. Ni taksas nian merdon kiel io duagrada kaj sensenca, vidis en ĝi nur produkton de fizika deflankigado; aperis eĉ tiuj filozofaĉoj, kiuj plendas, ke ni produktas tro da merdo kaj ke baldaŭ nia floranta lando transformiĝos en senliman fekaĵon. Iuj eĉ proponis ŝanĝi la nomon de l' planedo Tero en planedon Merdo.

Intertempe, niaj bravaj elmigrintoj ankoraŭ antaŭ cent jaroj elportis ekzemplerojn de l' ukraina merdo eksterlanden kaj tiamaniere signife pliriĉigis fremdan kulturon. La pliriĉigado daŭras ĝis nun. Tamen mi konsideras, ke tio estas nenio alia, ol forŝtelado de l' naciaj trezoroj. Forportadon de merdo oni devas ĉesigi same, kiel forportado de oro aŭ artaĵoj. Venos tempo kaj kiel nun ni postulas repatriigon de trezoro de hetmano Polubotok[iv], same ni postulos redonon de niaj naciaj sanktaĵoj. Mi jam vidas la tagon, kiam de diversaj mond-anguloj flugos al ni aeroplanoj kaj anstataŭ almozula human-helpo ili veturigos niajn merdajn akiraĵojn. Oni volas ekkrii: "Ukraina merdo de la tuta mondo, unuiĝu!"

Bedaŭrinde, plejmulto de nia senkonscia loĝantaro ne komprenas, kiun signifon por nia spirita renaskiĝo havus kreado de Panteono de l' nacia merdo. Ĝenerale, oni devus en ĉiu urbo fondi muzeon de l' fekaĵo, kie oni povus demonstri erojn, produktitajn fare de famuloj de nia epoko. Tiucele oni devus aranĝi kolektadon de popolaj kontribuoj. Sufiĉas nur alvoki, kaj al la Centro de Merdologio venos ujoj, mezurglasoj, boteletoj, kestetoj kaj pakaĵoj, plenigitaj per valoraĵoj.

Bedaŭrindege, decidante diversajn terglobajn taskojn de l' nuntempo, nia parlamento ĝis nun ne proksimiĝis al la problemdecido pri l' nacia merdo. Pro tio ni ne scipovas forigi la konstantan regreson en tiu kampo kompare kun aliaj altevoluintaj landoj.

Sed ni revenu al la eventoj de tiu tago. Posttagmeze mi spertis ankoraŭ unu travivaĵon. Subite mi eksentis en miaj pantalonoj iun suspektindan movon. Tie io ekbobelis kaj vigliĝis. Mi jam ekkuris al la maro, sed je la vojmezo mi rekonsciiĝis – endas fini la eksperimenton. Embriiĝo de l' nova vivo en miaj propraj pantalonoj estas grava evento kaj oni bezonas fake rilati al tio.

Mi sidis sur la ŝtonego kaj daŭrigis sciencajn observadojn, kvankam mi fartis ne bone, ĉar miaj pantalonoj foje estis pufantaj kiel balonoj kaj foje malbloviĝis, alglutante al la kruroj. Estis malseke, sed varme.

Dum la tria tago el nubetoj, forigitaj de bobeloj, ekelsaltis, kvazaŭ laŭ komando, hometoj. Tiuj personoj, diversseksaj kaj diversaĝaj, estis nude naskitaj de l' merdo, kaj ne estis strange, ke ili amase seksumadis kaj kopulis ie ajn kaj kun iu ajn.

Min ekinteresegis la fakto, ke ne ĉiuj hometoj naskiĝis nudaj, ĉar estis inter ili tiuj, kiuj aperis en nigraj kostumoj, nigraj ĉapeloj, kun nigraj tekoj.

Iu stulta forto kunigis ilin, kaj nun ili staris sur monteto, vigle pritraktante la konduton de siaj nudaj samspeculoj. Fine ili ion decidis kaj, dume unu grupeto modlis de merdo masivajn tablojn, aliuloj kaptis kelkajn nudulojn kaj venigis ilin al la ĉetabla estraro.

Interparolo daŭris mallonge, sed ĝia rezulto estis evidenta: la nuduloj kuris malsupren, ŝirmante per la manoj la maldecajn partojn de siaj pekaj korpoj. Neofitoj iris en homamason, portante la ideon de la peko. Homparo post homparo diskuris diversflanken, serĉante lapon aŭ aliaĵon por kovri la konatajn lokojn.

Sed ne ĉio okazis glate. Kiam plejmulto da la hometoj improvize kreis iujn vestaĵojn, tiam estis klare videbla la malplimulto, kiu ne faris tion. Tio, kompreneble, serioze kolerigis la ĉefulojn.

Ekzekuto daŭris mallonge. Nudpostaĵuloj estis puŝitaj en rezervejon, kie oni ekedukis ilin.

III

Je la kvara tago miaj nutraĵoj elĉerpiĝis kaj mi forlasis mian observejon, penante trovi ion manĝeblan.

Sur la marbordo kreskis kelkaj kokosopalmoj. Mi prenis nukson, disrompis ĝin kaj verŝis en la buŝon, sed tuj mi forkraĉis ĉion. Mi konsentas loĝi en merdo, iradi tra merdo, fine, mi konsentas esti nomita kiel merdo, sed manĝi merdon – neniam!

Sed malsato ne estas onklino, kaj merdo ne estas venena sulfacido. La sekvantan nuksaĵon mi enverŝis per unu fojo. Mi glutis tiun donacon de la loka naturo kaj kvazaŭmortis, atendante postsekvojn. Kaj ili ne prokrastiĝis. Ĉio, fortrinkita de mi, obee revenis en la saman ŝelon, tenatan per la manoj. Kune kun la hieraŭa tagmanĝo. Mi ekblasfemis kaj forĵetis la ŝelon kun valorega trinkaĵo en maron. Sammomente en la akvo mi rimarkis fiŝojn, mallaboreme moviĝantaj per la naĝiloj inter muskokovritaj ŝtonoj. Ili aspektis tute malmerde.

Mi rapide kaptis du dikajn pleŭronektojn kaj subfosis ilin en merdon. Je certa profundeco ĝi estis tiom varmega, ke la fiŝoj estis stufitaj bonege. Delikata fekaĵaromo aldonis iun pikantecon.

Reveninte mi ekvidis, ke reedukita popolparto estis liberigita, sed obstinajn malĉastulojn oni najligis al krucoj.

– Historio ripetiĝas, – eksopiris mi.

– Historio ne ŝatas enmiksiĝojn, – diris mi ankoraŭ unu aforismon kaj per ĝi pacigis miajn noblajn impetojn helpi al la subpremitoj.

IV

Tiel kaj ĉiel pasiginte semajnon sur la insulo Zizo, mi fine perdis iun ajn intereson al renaskiĝo de la merda civilizacio, ĉar jam estis vidite, laŭ kiu vojo ĝi moviĝas. Fine per motorboato venis la arkanuminoj kaj forprenis min de l' insulo.

– Adiaŭ, merdo! – ekkriis mi en freŝan matenan aeron

– Bobel-bobel, – respondis miaj pantalonoj.

La arkanuminoj ridetante demetis ilin de mi kaj lavis. En miaj pantalonoj embriiĝis nenio interesa.

1984

Elukrainigis

Viktor Pajuk, 2006

---

[i] Jevŝan – speco de stepa absinto. Laŭ legendo, filo de kipĉaka ĥano, militkaptita de kijiva princo Volodimiro Monomaĥo, revenis al la patro nur flarinte sekigitan absinton – simbolon de libera nomada vivo en stepo.

[ii] La kanto estas neoficiala himno de ukraina ĉefurbo – Kijivo.

[iii] Ukraina tradicia kolbasforma bakita manĝaĵo, farita el miksaĵo de poligono kaj porka sango.

[iv] Pavlo Polubotko (1660-1724) – hetmano de Ukrainio en 1722-1724, pro konflikto kun rusa caro Petro I estis malliberigita, sed ekpovis sendi de Ukrainio en iun anglan bankon du barelojn da oro, kiun oni devus resendi je la kondiĉo de plenrajta sendependeco de Ukrainio.

Kiu forlasas Dion ne bezonas timi

Postparolo

Maarten 't Hart

Okazas tiel: ĝisfunde ebrietan pro sukera suĉbulo sorbigita de brando por preventi vin plende plori, iun dimanĉmatenon oni enportas vin en preĝejon. Ne ebligante al vi protesti oni plenumas al vi la tute nebiblian bebobapton. Poste la plej unua kiun vi kapablas balbuti estas infanpreĝeto kaj montriĝas ke la plej unua kanto – cetere ankaŭ preĝeto – kiun vi povas kanti havas jenan tekston

Mi ekdormas, estas laca,
okuletojn fermas mi.
Sinjor' ankaŭ nunan nokton,
Vi fidele gardu min.

Mi malbonon ofte faris.
Ho, Sinjor' domaĝu min,
kvankam miaj pekoj multas,
pro Jesu' purigu min.

Vi ekaŭdas ke Jesuo deziras ke vi "estu kandeleto brulanta en la nokto", kaj ke vi en tiu kvalito de kandeleto prefere pasigu vian tutan vivon "en anguleto". Jam en la etullernejo ĉiumatene de la naŭa ĝis la deka oni instruas al vi la sanktan historion kaj tiu sama horo ankaŭ ses jarojn en la baza lernejo montriĝas la plej taŭga tempo por daŭra endoktrinigo per la Vorto. Ĉiutage ĉe ĉiu manĝo oni legas ĉapitron el la Sankta Skribo kaj ĉiudimanĉe de la infanaĝo vi aŭdas du predikojn. Krome la plej grandan parton de la dimanĉa posttagmezo vi pasigas en la dimanĉa lernejo, kie ankaŭ ĉiusemajne oni regalas vin per biblia rakonto. Ĉi-foje kun vera flaneltabulo. Ekde via dekdua jaro oni klopodas persvadi vin vizitadi la klubon por knaboj *Samuel* ĉiun dimanĉvesperon kaj ekde via deksesa oni igas pastorojn kaj presbiterojn agi por ke vi aniĝu al la klubo por junuloj *Credo*. Ĉiu paŝo, ĉiu faro, ĉiu elmontro estu sub la signo de kaj kontrol-markita de la "Sola Neceso". Kvankam la tuta mondo estas punktita per konfuza, kapturniga nombro da religioj, konvinkoj, vivkonceptoj, oni ĉiun dimanĉon en via preĝejo aŭdigas al vi ke – kiel rimarkinde! – ĝuste tie, oni predikas la ununuran kaj veran kaj kompletan doktrinon de beateco.

Oni streĉas ĉiujn fortojn por puŝi vin al la akcepto, prefere kiel eble plej senpripense, de tio kion montras al vi viaj pastoroj, bazlernejaj kaj dimanĉlernejaj instruistoj, viaj gepatroj. Tuj kiam videbliĝas la momento kiam vi ne plu estos neplenaĝa, oni forte insistas ĉe vi, ke pere de proceduro tute nebiblia, kiun oni respektplene nomas la "eldiro de la publika kredkonfeso", vi fariĝu praktikanta membro de la Eklezio. Ĉar kiel praktikanta membro estas permesate al vi – kia rara privilegio! – sidi ĉe la Tablo de Dio (por tie eventuale povi manĝi kaj trinki juĝon).

Tamen, malgraŭ tiu konsterna cerbolavado, vi relative baldaŭ malkovras, ke la biblio estas abomeninda, malklara, malica libro plena de popolmurdo kaj mortigo, kaj ke la venĝema, senhumura, rimarkinde facile flamiĝema Dio de la biblio ne nur regule per la plej fortaj vortoj postulas tiun popolmurdon kaj mortigon de siaj favoratoj, sed ankaŭ Mem ne timas mortigi laŭ plej kruelega maniero bonvolajn homojn kiel Uza'. Krome vi relative baldaŭ rimarkas ke la iom ekzaltita, tamen ne vere malsimpatia junulo kiu estas rigardata kiel fondinto de la "sole vera religio", almenaŭ en la unuaj tri evangelioj nenie kolportas la drakonan aserton ke li venis por forpreni la pekojn de la homaro per sia morto sur la kruco. Kaj jam baldaŭ frapas al vi en la okulojn ke li neniam aludas pri tio ke vi estos savita sole nur pro via kredo je tio. Kontraŭe plenigas lin la atendo de reĝlando kiu venos tiel baldaŭ ke, kiel li ripetfoje komunikas, nombro de liaj adeptoj ankoraŭ spertos ĝian venon.

Tamen dum multaj jaroj oni devige volas kredigi al vi, ke nur se vi akceptas ĝin kredante, lia morto sur la kruco signifas vian saviĝon. Samtempe oni minace timigas vin pri la plej ekstera mallumo, kie estos plorado kaj grincado de dentoj. Tial estas por vi ege malfacile iom venki kaj forskui ĉiujn tiujn absurdajn, falsajn ideojn – por sperti ke ili en viaj sonĝoj regule revenas ne perdinte sian forton.

Kaj tiam, pere de libro de Archibald Robertson kun la senkulpa titolo *The Origins of Christianity*, vi malkovras ke ekzistas ampleksa literaturo pri la origino de Kristanismo kaj pri la historie-kritika esploro de la biblio, pri kio vi nek en la preĝejo, nek en la baza lernejo, nek en la dimanĉa lernejo, kaj certe ne en kunvenoj de ĉiuj tiuj kluboj kaj societoj neniam aŭdis ion ajn. Kaj kion vi tiam spertas, verŝajne kompareblas kun tio kion spertas virino kiu eltrovas ke ŝia edzo jam dum multaj jaroj havas amikinon. Vi havas senton kvazaŭ oni trompis vin laŭ kruda maniero. Ĉio kion oni ĝisfunde volis trudi al vi, montriĝas esti bazita sur flusablo. Kaj post legado, dubado, studado kaj cerbumado dum multaj jaroj vi fine venas al la liberiga konkludo: ĉio estas granda sensencaĵo.

Restas nekredeble ke dum ĉiuj tiuj jaroj de via junaĝo, oni rajtas suferigi vin kun tiaj enormaj absurdaĵoj tagon post tago. Dum de la unua ĝis inkluzive de la lasta silabo ĝi estas kolosa mensogo kaj frakasa trompo. Tamen neniu ajn malhelpo estas metita kontraŭ tiu venenado de via tuta junaĝo. Oni ĝuste ŝajnigas kvazaŭ ĉiu moralo, ĉiu civilizo rekte devenas de ĉi tiu vivkoncepto. Kaj tio dum ĝuste ĉi tiu plej fanatika kaj plej maltolerema el ĉiuj religioj havis teruran historion. Precipe ĝia papana varianto dum jarcentoj kaj fakte ĝis la nuna tago superis pri la subpremado de la virino. Krome tiu papana varianto havis kruelegan historion de la plej malnobla kaj senkompata persekutado de herezuloj, de multjarcentaj forbruligoj de sorĉistinoj kaj de treege krimaj krucmilitiroj. Plue sanktigita de la Vorto, en kiu Dio mem rekomendas sklavecon, oni libere kaj ĝue okupiĝis pri la sklavokomerco. Sed sendube la plej granda malbono el ĉio estis ke la Eklezio ekde la komenco de sia ekzisto predikis virulentan antisemitismon. Kaj tio, interalie per la helpo de unu el la plej abomenindaj antisemitoj kiun iam konis la mondo, Marteno Lutero, fine rezultigis la plej grandan tragedion kiu okazis sur ĉi tiu mondo.

Malgraŭ tio papoj, kardinaloj, episkopoj, pastroj, pastoroj, evangeliistoj kaj kiel ajn ĉiuj tiuj trompistoj plu nomiĝas sub la nomo "ĝoja mesaĝo", kaj kun senhonta preteratento de la rezultoj de historie-kritika esploro de la biblio kaj de ĉio kio estas malkaŝita pri la origino de kristanismo, ankoraŭ ĉiam emfaze proklamadas tiun barbaran malsaĝaĵon. Vi povas protesti kontraŭ tio, sed fakte kiel individuo vi estas senpova. Ili envolvas la malnovegajn falsajn ideojn en novan veston, ili asertas ke la teologion de honto kaj kulpo oni anstataŭigis per teologio de kuraĝo kaj liberigo. Estas vere ke ili anstataŭigas la malmildan, sed klaran lingvon de kalvinistoj kaj katolikoj per malprecizaj, sensangaj babilaĵoj pri "Dio, kiu estas nerespondita demando". Ili moŝtfavore proklamas ke vi komprenu la bibliajn rakontojn ne laŭvorte, sed simbole. En ordinara nederlanda ilia mesaĝo signifas ke Dio nin instruas rilate al Siaj intencoj per malspritaj fabeloj pri lispantaj serpentoj, parolantaj azenoj kaj flosantaj hakiloj.

Venu do ĉiuj kiujn oni lacigis kaj ŝarĝis per tiuj malseriozaĵoj. Deĵetu de vi ĉion kun suverena malestimo por pastoroj kaj pastroj. Spertu kiel estas por fine, liberigita de cerbumado kaj dubo, kun cerbo el kiu ĉiu araneaĵo de tiuj malsanecaj konvinkoj estas forblovita, senŝarĝigita kiel neniam antaŭe, trankvile kaj post bona pripensado povi ekkrii: "Dio ne ekzistas!"

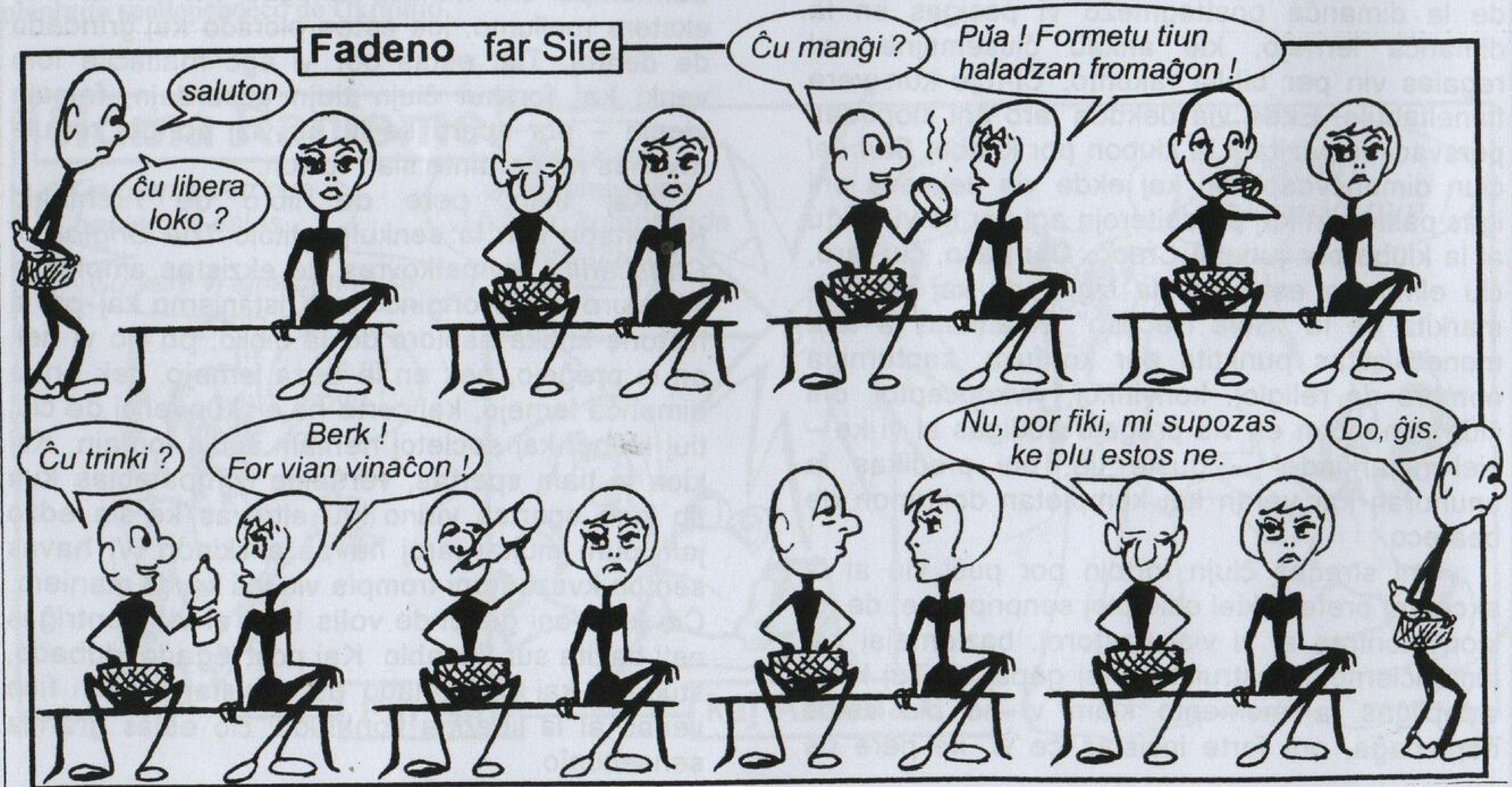
tradukis ***Rejna de Jong***

Maarten 't Hart (1944-) naskiĝis en Maassluis, urbeto en la najbaraĵo de Roterdamo. En Lejdeno li studis biologion, precipe la konduton de animaloj t.n. etologion. En 1978 li doktoriĝis pri tio, fariĝis membro de la sciencularo, lekciis. En 1987 li forlasis la universitaton kaj fariĝis verkisto tuttempa.

Li estas fekunda, fama aŭtoro de romanoj, rakontoj, sciencaj studoj, artikoloj. Kompetentulo pri muziko – Bach lia granda amo -. Lia plej ŝatata okupo estas ludi preĝejajn orgenojn. Klerulo ankaŭ pri la monda literaturo; ekz. lia scio pri la biblio estas miriga.

Plurajn librojn de Maarten 't Hart oni tradukis en diversajn lingvojn. Ankaŭ filmoj aperis de kelkaj.

La supra "Postparolo" troviĝas en la unua el du libroj en kiuj li kritike, humure kaj konvinke komentas bibliajn tekstojn: 'Wie God verlaat heeft niets te vrezen' (Kiu forlasas Dion ne bezonas timi). 1997. por pli bona kompreno: 't Hart grandiĝis en tre konservative religia medio el kiu li malfacile, nur post jaroj sciis liberigi sin.

Fra Gaeta

Sonĝa renkontiĝo

ni du en sonĝo
konsentas ambaŭflanke
feliĉo eblos
en onta renkontiĝo
animoj niaj kunas
eĉ sen paroli
per simple fingra tuŝo
jam ame fidas

Iza

vi estis bela
en via ek! impeto
al lingvo stela
de tiu momenteto
la vivo jam fabela
fariĝis veto
labore flug' abela
miela peto

Al novaĵo

venonta fakto
elfalos el ĉielo
lilela lakto
post nova fenomeno
fariĝos ĝi grateno
sur la manĝaĵo
okazos en novelo
la mirindaĵo

Venu lilela lakto

rompiĝemulo
brakumojn viajn timas
sed ĉi pitulo
bezonas ili ĉefe
por vivi reliefe
pro praa volo
malsate li pilgrimas
al korkonsolo

Senguste

en mia gorĝo
lilela lakto mankas
nenia penso
reliefiĝas ĉarme
sekiĝas am' translarme
viv' sen kompenso
plu regas, mi maldankas
pro morta sorĉo

Sanoza ĉe la maro

vi rekte staras
kun akvo ĉe l' piedoj
ĉielon faras
emoci' rozkolora
ĉi koro trobadora
ankoraŭ miras
el maro venas pledoj
por vi pluspiras

Sanoza aspiro

ridetsidante
en foto nekutima
vi pluatendas
tre ĉarma sinjorino
ke via viv' intima
el ilumino
aperu elegante
dum ĝi ascendas

Via vivoĉambro

pargeto brilas
en vivoĉambro luma
vitraĵoj trilas
per artaj ornamaĵoj
intima ĝis vualkaŝoj
apartamento
fotelo ambrakuma
kun belkonsento

dum... murhorloĝo
pluskandas la momentojn
de via loĝo
ŝvebanta en l' aero
senlima laŭ l' espero
kaj vazoturo
enstaplas la komentojn
de gvatvulturo

Esperlibere

sanoza, vere
ju pli mi vin rigardas
des pli ni samas
interne, fundanime
ĉu ni plenfidsentime
ĉi lingvon amas
dum nia sango ardas
esperlibere

Vietnama rememoro

ĉu jam ŝin tenis
mi antaŭ la okuloj
ŝi certe venis
(la amorradianta
sur benk' atendsidanta)
al ombro ĉambra
kun pleno da rukuloj
(la korpo ambra)

Nargis Mondjazib

mi enamiĝas
je nekonatinfoto
kiu fariĝas
la monda reklamilo
de mia artprofilo
per kantodanco
de ŝia antidoto
ĉe malbonŝanco

Kiel aspektas "X" ?

sub fulmotondro
impona subiteco
kaŭriĝû mi tuj
kun ia ĉaoĉao
el lando maomao
nur korespondo
pri l' vizaĝidenteco
neniom hoj huj

Vi, tute resaniĝinta

atendos vin mi
en am' al ni havena
por vivintimi
promeso aksioma
vi venos je ĝoj' plena
elane suna
sen spuro de l' malhoma
okazo nuna

Deziro

beataj floroj
anĝelaj papilioj
revemaj horoj
kaj najtingala trilo
en majotaga brilo
ĉu venos ino
gracia tra l' tilioj
al amkombino

Peter Browne

Fantome

Sud-Teksase. Blovas ventet'
Daŭre, seke; kirle iome,
Svingante la blank-fantomojn
Disde kaj proksime
Inter la dornoarboj.

Proksima fantom' pro vent'
sonoras
Ho sononas, reeĥe en mia kor'.
Ne diru, mi petas,
Ke pri trivaj plastaĵoj,
Pri bagatelo temas.
La venteto diras "ja estas
fantomoj".
Kaj al mi "estas fantomo ci!"

Al ventet' do jenas mi:
"jes, kaj ne nur: legioj da
fantomoj
Mian karnon kaj oston loĝas
Kaj certe mian cerbon nestas."

Per lingvoj mi ebriiĝu

Per lingvoj mi ebriiĝu
Tiel estu, tiel estu.
El pokal' elfluu lingva ŝaŭm';
Vokaloj dancu eble kosme
Kaj konsonantoj feliĉu.

Dank' al Dio pro la lingvoj.
Per ili rajtas mi flugi
Stari ekster mi
La ĉielon plugi
Saluti la sunon diverskolore
Buntigi la altan nokton.

Estas pinte portugale.
Franclingve frandu mondon.
La hispana noblas.
La araba reĝinas.
Tamen, ne forgesu la finnan.

La tutmondiĝo

Jen kio estas la tutmondiĝo.
Stulteto knabin', apenaŭ beleta
Sed ege ŝminkita
Poŝtelefon' gluita konstante al
vizaĝo
konstante kaj konstante babilante
en usonangla nure
kun dialogoj jam aŭditaj
500-foje
El buŝoj tamen ne ŝiaj.

Se vi revenas al Paso-del-Maĉo

Se vi revenos al Paso-del-Maĉo
kun kor' ebria
de blu-kumbioj
kun okuloj drinkaj
de variaj verdoj.
Se vi revenos
al la devenoj
kun elan'
de vulkan-tero
sub neĝo-pint'
de Orizaba
enorma, mistike fora
sed tamen tre proksima
flosanta
super etend' savana.

Se vi revenos
de vastec' ebria
kaj ankaŭ
de tagoj antikvaj.
Io elektra vin frapos.
Io vin frapos
kun malagordo tempa.
Tie-ĉi
vrake sur la ebenaĵ':
eble kun voko en la sango,
eble kun bato en l' anim'.
Vi scios
ke al vi la voj' apartenas
ke viaj estas
la sovaĝaj kurboj.
Ankaŭ certe la riveo kaŝa,
preter la belec' de paleolitiko:
la klifoj,
kun ĝangal' vertikala.
Vi ekscios,
ja fulm-rapide,
la veron de mergitaj aĵoj
kaj tiun de krepusko rara.

La KancerKliniko n° 119
Juillet/août/septembre 2006
Directeur: Jacques Le Puil
18210 Thaumiers, France
CPPAP: 1007K82202